

Din pension 2015

Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger

Uforkortede forslag til
Pensionskassen for
Jordbrugsakademikere &
Dyr lægers Generalforsamling 2016

Ad pkt. 4:

Forslag fra bestyrelse og medlemmer

Her kan du se de uforkortede forslag fra bestyrelsen og medlemmerne.

Forslag fra bestyrelsen

Bestyrelsen fremsætter fem forslag. Forslagene og de generelle begrundelser ses nedenfor. Betyder forslaget ændringer i pensionskassens vedtægt eller pensionsregulativ, fremgår det på side 20-39 sammen med bemærkninger til paragrafændringen.

Forslag 1: Elektronisk kommunikation

Vedtægten nye §§ 9 og 23.

Forslag

Det foreslås, at alle meddelelser og dokumenter i forbindelse med en generalforsamling og en urafstemning kan sendes elektronisk, herunder via en digital postkasse eller tilsvarende medie.

Materialet vedrørende generalforsamling og urafstemning

offentliggøres desuden på pensionskassens hjemmeside i overensstemmelse med praksis, og medlemmer kan på anmodning få materialet tilsendt via brevpost.

Det foreslås, at ændringen får virkning fra generalforsamlingens vedtagelse af forslaget.

Begrundelse

I henhold til lovgivningen skal kommunikation med medlemmer i foreningsforhold fx ved indkaldelse til generalforsamling og ved bestyrelsesvalg ske via brevpost, medmindre andet fremgår af vedtægterne.

Trykning og udsendelse af brevpost er en betydelig omkostning for pensionskassen og forventes at blive dyrere efterhånden, som kommunikation i stigende grad sker elektronisk. Eksempelvis kan nævnes, at prisen for et almindeligt brev sendt med Post Danmark som A-post pr. 1. januar 2016 er steget fra 10 til 19 kr., og et brev sendt som B-post er steget fra 7 til 8 kr.

Af omkostningshensyn foreslår bestyrelsen derfor, at pensionskassen fremadrettet kan anvende elektronisk kommunikation mellem pensionskassen og medlemmerne i forbindelse med ordinær og ekstraordinær generalforsamling samt

urafstemning, herunder som udgangspunkt ved anvendelse af en digital postkasse eller tilsvarende medie. Anvendelse af elektronisk kommunikation findes endvidere at være et mere effektivt og tidssvarende kommunikationsmiddel.

Forslaget indebærer, at alle meddelelser og dokumenter ved indkaldelse til ordinær og ekstraordinær generalforsamling samt i forbindelse med urafstemning kan sendes elektronisk. Dette omfatter fx indkaldelse til generalforsamling med bilag, herunder dagsorden, de fuldstændige forslag til vedtægtsændringer, årsrapport, lønpolitik m.v. samt øvrige generelle oplysninger fra pensionskassen til medlemmerne samt valgkort i forbindelse med bestyrelsesvalg ved urafstemning.

Medlemmer kan fortsat få tilsendt materialet via almindelig brevpost ved anmodning herom.

Vedrørende forslag 2 og 3: Helbredsbetingsede ydelser

På generalforsamlingen i 2015 blev der besluttet en række forslag om helbredsbetingsede ydelser for nye medlemmer, der optages efter en af bestyrelsen fastsat dato. Der blev samtidig vedtaget nye og lempeligere modregningsregler for alle medlemmer – både nuværende og nye.

De nye og lempeligere modregningsregler trådte i kraft for alle medlemmer pr. 1. maj 2015, og bestyrelsen forventede, at de resterende nye regler kunne træde i kraft pr. 1. juli 2016, idet den dog bad om, at den kunne beslutte den præcise ikrafttrædelsesdato. Blandt andet på grund af den nye situation med opsplitningen af Unipension har bestyrelsen besluttet at udskyde ikrafttrædelsen af de nye regler til forventeligt 1. januar 2017.

Bestyrelsen fremsatte forslagene, da især fleksjob- og førtidspensionsreformerne har medført, at nogle af reglerne for invalidepension ikke længere er tidssvarende og kan føre til uhensigtsmæssige – måske endda urimelige – afgørelser for medlemmerne. Det gælder både i forbindelse med tilkendelse af invalidepension og i forbindelse med reglerne for modregning. Problemet bliver større i takt med, at flere og flere af medlemmerne bliver omfattet af reformens regler.

Bestyrelsen drøftede og besluttede i første omgang en overordnet politik for helbredsbetingsede ydelser. Politikken er et udtryk for bestyrelsens overordnede holdninger og værdier på dette område.

Bestyrelsen mener, at det overordnede formål med de helbredsbetingsede ydelser er at skabe tryghed og sikkerhed for medlemmerne i tilfælde af længerevarende sygdom. Udover at skulle tackle det følelsesmæssige i at blive syg skal medlemmet ikke opleve, at det økonomiske grundlag forsvinder,

når medlemmet er blevet invalid. Målet er således, at medlemmet har mulighed for at bevare sin hidtidige levestandard trods invaliditet.

Det overordnede formål blev udmøntet i 11 præciseringer, der dannede baggrund for de forslag, der blev besluttet på generalforsamlingen i 2015 gældende for nye medlemmer. Politikken kan findes på pensionskassens hjemmeside under www.pjdpension.dk/pjdgf2016.

På generalforsamlingen i 2015 oplyste bestyrelsen samtidig, at ændringerne for nuværende medlemmer er mere komplekse, da nogle af ændringerne kunne betyde forringelser for nogle medlemmer, og der skulle derfor ske en nærmere analyse af forslagene.

Bestyrelsen har nu analyseret forslagene nærmere og fremlægger to forslag, der har betydning for de nuværende medlemmer af pensionskassen.

Bestyrelsen har lagt vægt på, at reglerne i størst mulig udstrækning skal være ens for alle medlemmerne, men det skal også sikres, at ændringerne er rimelige for alle.

Bestyrelsen foreslår på den baggrund, at reglerne for nye medlemmer, der blev vedtaget på generalforsamlingen sidste år, ligeledes er gældende for nuværende medlemmer, men med visse undtagelser og overgangsregler i de tilfælde hvor ændringen ikke vil være rimelig for en given medlemsgruppe. Det kan fx være medlemmer, der allerede er tilkendt invalidepension, og/eller medlemmer der er fyldt 60 år.

Ændringerne vil blive nærmere gennemgået nedenfor.

Forslag 2: Overgangsordning i forbindelse med optagelse af obligatoriske medlemmer

Pensionsregulativet for den fleksible pensionsordning ny § 1, stk. 1 og § 20.

Forslag

Der foreslås en overgangsordning for obligatoriske medlemmer, der optages inden de nye optagelsesregler træder i kraft (forventeligt 1. januar 2017), og som på dette tidspunkt ikke har udstået sin karens.

Overgangsreglen betyder, at obligatoriske medlemmer maksimalt kan have seks måneders karens tilbage på ikrafttrædelsestidspunktet.

(begrundelse på flg. side)

Begrundelse

På generalforsamlingen blev der vedtaget nye og lempeligere regler for optagelse af nye medlemmer. De nye regler betyder, at for obligatoriske medlemmer nedsættes karenperioden fra 2 år til 6 måneder, og frivillige medlemmer med ansættelsesforhold vil blive optaget med 24 måneders karen i stedet for helbredsoplysninger.

Som reglerne ser ud på nuværende tidspunkt, vil obligatoriske medlemmer, der optages lige inden ikrafttrædelsen, fx 1. december 2016 være omfattet af en karen på 2 år, mens medlemmer der optages lige efter reglerens ikrafttræden, fx 1. januar 2017, kun vil have 6 måneders karen. I eksemplet vil det således betyde, at medlemmet, der bliver optaget den 1. december 2016, først vil være fuldt dækket den 1. december 2018, mens medlemmet, der bliver optaget den 1. januar 2017, vil være fuldt dækket allerede den 1. juli 2017.

Bestyrelsen synes ikke, at dette er rimeligt for medlemmet optaget før ikrafttrædelsen og foreslår derfor ovenstående overgangsregel.

Forslaget betyder, at i eksemplet ovenfor vil begge medlemmer have udstået karenen samtidig, nemlig den 1. juli 2017.

Der er ikke behov for en overgangsordning for frivillige medlemmer med ansættelsesforhold optaget før ikrafttrædelsen, da de har afgivet helbredsoplysninger. Medlemmer, der kunne afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, er således optaget på normale vilkår uden karen. Frivillige medlemmer, der ikke kan afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, er blevet tilbudt at blive optaget med begrænsede risikodækninger.

Det foreslås, at overgangsordningen får virkning fra samme tidspunkt som de nye optagelsesregler. De nye optagelsesregler træder i kraft en af bestyrelsen fastsat dato – forventeligt 1. januar 2017.

Forslag 3: Regler for helbredsbetingsede ydelser

Pensionsregulativet for den fleksible pensionsordning §§ 5, 7, 7A, 10, 10A, 12, 12A og 20.

Forslag

Det foreslås, at reglerne, der blev vedtaget på generalforsamlingen i 2015, ligeledes er gældende for nuværende medlemmer, men med visse undtagelser og overgangsregler i de tilfælde, hvor ændringen ikke vil være rimelig for en medlemsgruppe.

Det foreslås, at reglerne træder i kraft på en af bestyrelsen fastsat dato. Bestyrelsen forventer, at reglerne træder i kraft den 1. januar 2017, men af administrative hensyn – især it-udvikling – foreslås det, at bestyrelsen får bemyndigelse til at bestemme den præcise ikrafttrædelsesdato.

Begrundelse

Som ovenfor beskrevet lægger bestyrelsen vægt på, at reglerne i størst mulig udstrækning skal være ens for alle medlemmerne.

Ændringerne falder inden for følgende områder:

- Aldersgrænser for tilkendelse og udløb af invalidepension
- Revurdering af tilkendelse af invalidepension
- Midlertidig bidragsfritagelse
- Andre ændringer af mere teknisk karakter

Der ændres således ikke på, at der fortsat vil være dækning ved faginvaliditet, og der ændres heller ikke på kravene til

udbetaling af invalidepension ved henholdsvis 1/2 eller 2/3 erhvervsevnetab.

Ændringen i *aldersgrænser for tilkendelse og udløb af invalidepension* indebærer, at aldersgrænserne forlænges i takt med folkepensionsalderen.

Efter de nuværende regler kan man tilkendes enten midlertidig eller varig invalidepension. Det foreslås, at det også bliver muligt at tilkende længerevarende invalidepension, som betyder, at der kan ske en *revurdering*. Ændringen vil ikke få betydning for medlemmer, der allerede er tilkendt varig invalidepension.

Reglerne for tilkendelse af *midlertidig bidragsfritagelse* ændres. Det foreslås, at der kan tilkendes midlertidig bidragsfritagelse ved et erhvervsevnetab på mindst halvdelen og for en periode på 3-12 måneder, når medlemmet ikke er berettiget til invalidepension. Ændringen vil ikke få nogen be-

tydning for medlemmer, der allerede er tilkendt midlertidig bidragsfritagelse.

Bestyrelsen foreslår endeligt *andre ændringer* af mere teknisk karakter, i form af præciseringer uden realitetsændringer.

Uddybende begrundelse

Ændringerne for nuværende medlemmer vil blive nærmere gennemgået nedenfor. Da ændringerne i stor udstrækning er de samme, som blev foreslået sidste år for nye medlemmer, er der i stor udstrækning tale om en gentagelse af begrundelserne fra sidste år. Hertil kommer de særlige overgangsregler, der er gældende for nye medlemmer.

Aldersgrænser for tilkendelse og udløb af invalidepension for medlemmer optaget før 1. januar 2010

For nuværende medlemmer optaget før 1. januar 2010 skal erhvervsevnenedsættelsen være indtruffet inden det fyldte 60. år og opnås kun ved nedsat erhvervsevne med mindst 2/3. Retten til invalidepension ophører ved det fyldte 65. år.

De nye aldersgrænser for bl.a. udbetaling af offentlig og privat alderspension, herunder pensionskassens, medfører forskellige uhensigtsmæssigheder. Efter de nye regler er udbetalingsalderen for alderspension således dynamisk og bliver løbende sat op i takt med befolkningens generelle levetid.

Bestyrelsen foreslår derfor, at tilkendelsen af invalidepension, der i dag skal ske før det fyldte 60. år, ændres til "5 år før folkepensionsalderen", og at retten til invalidepension i stedet for at ophøre ved det fyldte 65. år, i stedet ændres til "folkepensionsalderen".

Dette medfører en fremtidssikring af aldersgrænserne og forebygger, at der opstår huller i forsikringsdækningerne.

Der bliver dog en overgangsordning, der betyder, at medlemmer, der er fyldt 60 år på ikrafttrædelsestidspunktet samt medlemmer, der allerede er tilkendt invalidepension, fortsat har aldersgrænser på henholdsvis 60 og 65 år.

Aldersgrænser for tilkendelse og udløb af invalidepension for medlemmer optaget efter 1. januar 2010

Udløbsalderen for nuværende medlemmer, der er optaget efter 1. januar 2010 for hel invalidepension, er i dag 67 år, mens tilkendelse af halv invalidepension skal være sket inden 60 år. På samme måde som beskrevet ovenfor for medlemmer optaget før 1. januar 2010, har de nye aldersgrænser for bl.a. udbetaling af offentlig og privat alderspension, herunder pensionskassens, medført forskellige uhensigtsmæssigheder.

Bestyrelsen foreslår derfor, at de nuværende aldersgrænser ved halv invalidepension (60 år) generelt ændres til "5 år før folkepensionsalderen", og ved hel invalidepension (67 år) ændres grænsen til "folkepensionsalderen".

Dette medfører en fremtidssikring af aldersgrænserne og forebygger, at der opstår huller i forsikringsdækningerne.

Den nuværende folkepensionsalder er imidlertid 65 år, hvorfor de nye aldersgrænser for nogle medlemmer vil betyde en nedsættelse af udløbsalderen, hvilket ikke er formålet med ændringen.

Der foreslås derfor en overgangsordning, der betyder, at medlemmer, der er fyldt 60 år på ikrafttrædelsestidspunktet samt medlemmer, der allerede er tilkendt invalidepension, fortsat har aldersgrænser på henholdsvis 60 og 67 år. Dermed sikres, at ingen medlemmer oplever en forringelse af deres nuværende dækninger.

Revurdering af tilkendelse af invalidepension

Efter de nuværende regler kan medlemmerne enten tilkendes midlertidig eller varig invalidepension. Den midlertidige invalidepension kan tilkendes, hvis erhvervsevnen er nedsat med halvdelen eller 2/3, men det på tilkendelsestidspunktet er uvist, om tilstanden vil være varig. Der skal dog være en forventning om, at erhvervsevnetabet vil vare i mindst 12 måneder.

En stor del af tilkendelserne af invalidepension sker imidlertid på baggrund af psykiske lidelser som fx stress og belastningsreaktioner. Disse lidelser er kendetegnet ved, at medlemmet over en årrække ofte får en bedring i helbredstilstanden. Desuden er den medicinske udvikling svær at spå om.

Hertil kommer, at de nye regler for offentlig førtidspension indebærer, at personer under 40 år som udgangspunkt ikke kan få tilkendt (varig) offentlig førtidspension. Lige som flere personer over 40 år får tilkendt midlertidige ydelser fra det offentlige. Således er tilkendelser af offentlig førtidspension faldet med over 70 pct.

Bestyrelsen foreslår på den baggrund, at pensionskassen i højere grad tilkender midlertidige ydelser.

I praksis vil det ske ved at indføre en ny type ydelse: længevarende invalidepension. Der vil så ske tilkendelse af enten midlertidig, længerevarende eller varig invalidepension:

Midlertidig:	Kortere tilkendelse – revurderes normalt årligt
Længerevarende:	Længere tilkendelse men med jævnlig revurdering, fx efter 2-5 år
Varig tilkendelse:	Usandsynligt at medlemmet genvinder erhvervsevnen, fx terminalpatienter

Derved bringes reglerne bedre i samspil med det offentliges regelsæt.

Ændringen vil ikke få nogen betydning for medlemmer, der allerede er tilkendt varig invalidepension.

Midlertidig bidragsfritagelse

Efter nuværende praksis kan der kun tilkendes midlertidig bidragsfritagelse i enkelte, særlige situationer, hvor medlemmets helbredsmæssige situation ikke er afklaret, og medlemmet af helbredsmæssige årsager arbejder mellem 20 og 24 timer om ugen.

Bestyrelsen har overvejet, om der fortsat er et behov for dækningen og er kommet frem til, at der fortsat er et behov i de tilfælde, hvor medlemmet har et erhvervsevnetab, men hvor der ikke er ret til udbetaling af invalidepension, da det ikke kan afklares, om erhvervsevnetabet forventes at vare i mindst 12 måneder.

Det foreslås, at reglerne for midlertidig bidragsfritagelse tilrettes, så dette behov imødekommes.

Det foreslås derfor, at der alene kan tilkendes midlertidig bidragsfritagelse ved et erhvervsevnetab på mindst halvdelen og for en periode på 3-12 måneder.

Ændringen vil ikke få nogen betydning for medlemmer, der allerede er tilkendt midlertidig bidragsfritagelse i henhold til gældende regler.

Andre ændringer af mere teknisk karakter

Skadestidspunkt og udbetalingstidspunkt

I de nuværende regler omtales tidspunktet for "retten til invalidepension". I henhold til fast praksis sondres imidlertid imellem "skadestidspunkt" og "udbetalingstidspunkt".

Skadestidspunktet er det tidspunkt, hvor medlemmet har mistet halvdelen eller 2/3 af den fulde erhvervsevne og er således det tidspunkt, hvor retten til invalidepension opnås.

Udbetalingstidspunktet er det tidspunkt, hvor selve udbetalingerne begynder. I henhold til reglerne sker der tidligst udbetaling ved ophør af løn/erhvervsindtægt. Udbetalingstidspunktet kan derfor være senere end skadestidspunktet, hvis medlemmet fx fik løn under sygdom, eller der er sket forældelse for nogle af ydelserne.

Sondringen mellem skadestidspunkt og udbetalingstidspunkt er fast kutyme i branchen og er direkte indskrevet i flere pensionssekskabers regler.

Bestyrelsen foreslår på den baggrund, at begrebet "skadestidspunkt" skrives direkte ind i pensionsregulativet.

Andre ændringer

Bestyrelsen foreslår endeligt forskellige ændringer af præciserende karakter, hvor der ikke sker realitetsændringer.

Forslag 4: Bidragsfri dækning

Pensionsregulativ for den fleksible pensionsordning §§ 6 og 20.

Forslag

Det foreslås, at reglerne for bidragsfri dækning tilpasses således, at medlemmerne sikres en 12 måneders bidragsfri dækning efter bidragsophør, selvom opsparingen ikke kan dække prisen herfor. Forslaget får virkning fra den 1. januar 2017.

Der fastholdes krav om, at ret til bidragsfri dækning ved ophør eller nedsættelse af pensionsbidraget forudsætter 6 måneders indbetaling af pensionsbidrag. Dermed sikres, at

opsparingen på pensionsordningen som hovedregel altid er tilstrækkelig til at dække prisen for den bidragsfri dækning. Ved ansøgning om forlængelse af den bidragsfri dækning ud over 12 måneder vil det fortsat være et krav, at risikopræmie og administrationsbidrag kan indeholdes i medlemmets egen opsparing.

Herudover indeholder forslaget en række mindre ændringer af redaktionel og præciserende karakter.

Begrundelse

De nuværende regler om bidragsfri dækning forudsætter, at prisen for den bidragsfri dækning kan indeholdes i opsparingen på ordningen, hvilket som oftest også er tilfældet. For medlemmer, der har betalt pensionsbidrag mere end 6 måneder, men mindre end 12 måneder, er der dog en lille risiko for, at medlemmets opsparing ikke kan dække prisen for den bidragsfri periode.

Risikoen for at medlemmets opsparing ikke kan dække prisen for en bidragsfri dækning, rammer nyoptagede medlemmer, hvor der oftest er tale om yngre medlemmer med

relativt store forpligtigelser. Derfor er det væsentlig for disse medlemmer at kunne fastholde dækningen i en periode efter evt. fratrædelse, således at de og deres familie er økonomisk sikret ved død eller invaliditet i en periode efter bidragsophør.

På den baggrund fremsættes forslag om at medlemmerne pr. 1. januar 2017 sikres en 12 måneders bidragsfri dækning efter bidragsophør, selvom opsparingen ikke kan dække prisen herfor.

Forslag 5: Bemyndigelse til bestyrelsen om korrekturændringer o.l.

Forslag

Bestyrelsen anmoder generalforsamlingen om bemyndigelse til dels at foretage ændringer af redaktionel karakter i vedtægt og pensionsregulativer og dels at foretage ændringer i forslagene, hvis myndighederne måtte kræve det.

Ændringer af redaktionel karakter er fx ændringer af paragrafnummer og/eller paragrafhenvi sning, korrekturrettelser og lignende. Bestyrelsen vil også benytte bemyndigelsen til at indsætte den præcise ikrafttrædelsesbestemmelsesdato i pensionsregulativerne, de steder hvor bestyrelsen har fået bemyndigelsen til at fastsætte datoen.

Forslag fra medlemmerne

Forslag 6: Hel eller delvis udtag af pensionsopsparing med henblik på investering

Stiller

Birgitte Wendelboe

Forslag

Pensionskassen tillader at den forsikrede kan tage hele eller dele af sin pensionsopsparing ud til egen investering.

Begrundelse

Med henblik på ønsket om at tage ansvar for egen pension, herunder hvorledes pensionen bliver investeret, ønskes mulighed for at udtage dele eller hele pensionen af forsikrede, som således selv råder over egen opsparede pension.

Dette gøres naturligvis for egen risiko og regning. Der henvises til information om fordele og ulemper i vedhæftede informationsbrochure jf. link angivet i fuld længde herunder:

<http://www.bt.dk/sites/default/files-dk/node-files/679/4/4679671-pensionguide-pdf-download.pdf>

Bestyrelsens kommentar

I dag, hvor medlemmerne sparer op i gennemsnitsrente, er det alene pensionselskabet, der står for investeringerne og dermed har det fulde ansvar og står for alle investeringsvalg. Det betyder, at PJD på det nuværende grundlag ikke har hjemmel til at etablere den ønskede ordning, hvor det enkelte medlem 'selv investerer'.

I forbindelse med at Sampension Administrationselskab a/s pr. 1. januar 2017 overtager administrationen af PJD, vil medlemmerne få nye muligheder for unit link og et moderne markedsrenteprodukt, når det formelt er besluttet af bestyrelsen.

Markedsrenteproduktet i Sampension har en frivillig overbygning (unit link), hvor pensionsopsparerne selv kan vælge, hvordan en del af deres opsparing skal investeres, hvis de måtte ønske det. Sampension tilbyder i dag et investeringsunivers med 23 forskellige fonde og seks investeringspuljer,

som opsparerne kan vælge imellem. Erfaringen fra Sampension er, at langt de fleste vælger at overlade investeringerne til pensionselskabet, men der er et par procent, der gerne selv vil bruge tid og energi på at vælge fonde og investeringsforeninger.

Bestyrelsen anerkender således, at nogle medlemmer selv ønsker at vælge, hvordan pensionsopsparingen investeres. For nuværende er det dog som nævnt ikke muligt at tilbyde medlemmerne denne mulighed, men bestyrelsen vil positivt overveje mulighederne for markedsrente og unit link produkter i forbindelse med, at Sampension overtager administrationen pr. 1. januar 2017. Bestyrelsen har derfor påbegyndt drøftelser af mulig overgang til markedsrente på bestyrelsesmødet i marts 2016.

På denne baggrund anbefaler vi, at medlemmerne stemmer imod forslaget.

Forslag 7: Anbefaling om indretning af investeringspolitikken

Stillere

Jens Friis Lund, Frank Søndergaard Jensen, Ilse Ankjær Rasmussen, Lars Ravn-Jensen, Anders Borgen, Michael Leth Jess, Henrik Vejre, Mette Lund Sørensen, Thorsten Treue, Morten Rolsted, Niels Strange, Lone Brinkmann Sørensen, Dorte Flindt-Egebak, Jesper Morrison Tranberg, Jette Bredahl Jacobsen, Nora Skjernaa Hansen, Nynne Capion, Henrik Dan Hillebrandt Müller, Martin Frank Mogensen, Ivan Volf Vestergaard, Jacob Ladenburg, Klaus Dons, Thomas Lindberg Thøgersen, Matilde Krogh Raahede, Gry Bach Errboe, Aske Skovmand Bosselmann, Christian Jürgensen, Mariève Pouliot, Adam Høyer Lentz

Forslag

Bestyrelsen anbefales at indrette investeringspolitikken så den understøtter den globale Paris aftale om maksimalt 2 graders opvarmning og så tæt på 1,5 grader som muligt – herunder ved inden 2019 at udfase etisk problematiske og økonomisk risikable investeringer i kul og i udvindingspro-

jekter fra tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis – og årligt skriftligt redegøre for tiltag – herunder udøvelsen af aktivt ejerskab – med henblik på at nå 2-graders målsætningen og så tæt på 1,5 grader som muligt.

Begrundelse

Ifølge det Internationale Energi Agentur og FNs klimapanel skal 2/3 af verdens fossile reserver blive i jorden for at undgå accelererende klimaforandringer. Det betyder at disse reserver mister deres værdi – ender som 'stranded assets'.

Unipension har 1,13 mia. kr. (31.12.2015) investeret i 44 af verdens 200 største kul, olie og gasselskaber, hvis værdi bygger på disse reserver. Det er uforeneligt med en tryk fremtid for os medlemmer og vore børn og børnebørn.

Uddybende begrundelse

Forslaget indebærer at Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrslæger (PJD) skal afvikle investeringer i verdens 100 største kulselskaber baseret på selskabernes totale reserver af kul, og som defineret ud fra oversigten "Carbon Underground 200" som indeksleverandøren Fossil Free Index producerer og opdaterer årligt [1].

Højrisikable olieudvindingsprojekter defineres ud fra rapporter fra finanstånketanken Carbon Tracker Initiative (CTI), hvis analyser viser at højrisikable olieudvindingsprojekter er projekter, der kræver en oliepris over 95 USD/tønde for at være lønsomme. En så høj pris vil imidlertid næppe forekomme i et fremtidigt scenarie med en politisk regulering der sikrer en global opvarmning på maksimalt 2 grader, eller så tæt på 1,5 grader som muligt [2]. Denne type projekter omfatter typisk de fleste ukonventionelle kilder som udvinding af olie fra tjæresand, samt udvinding af olie fra dybhavsboringer og fra udvinding i Arktis.

Brug af aktivt ejerskab i forhold til fossilselskaber tænkes udført ud fra retningslinjerne i den guide som investorsammenslutningen Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) har udarbejdet til hjælp for sine medlemmer, herunder Unipension, for at gennemføre en dialog med kul, olie og gasselskaber [3].

Den foreslåede dialog kan således tage udgangspunkt i CTIs analyser og IIGCCs guide i forhold til de selskaber som PJD er medejer af, herunder særligt i forhold til PJDs 10 største aktieposter i fossil energi, herunder selskaber som AP Møller Mærsk, Occidental Petroleum, BP, Lukoil, Total, Exxon Mobil, Eni, Shell, Chevron og BASF.

Det aktive ejerskab kan også udføres ved konkret stillingtagen til relevante resolutionsforslag, der fremsættes ved olieselskabernes generalforsamling, eksempelvis de forslag som er fremsat ved Exxon Mobiles kommende generalforsamling [4].

Forslaget giver mulighed for, at pensionskassen via aktivt ejerskab kan påvirke kulmine-selskaberne til at sælge eller lukke deres kulminer inden udgangen af 2018, således at PJDs investeringer i disse selskaber ikke behøver at frasælges. Forslaget lægger også op til at pensionskassen via aktivt ejerskab får fossilselskaber i porteføljen til at afvikle deres projekter inden for udvinding af olie fra tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis. Såfremt en sådan dialog ikke er frugtbar indenfor en kortere årrække (dog

maksimalt 3 år), så skal pensionskassen afvikle sine investeringer i disse selskaber.

Forslagets krav om afrapportering af aktivt ejerskab skal ske skriftligt som en del af den årlige CSR-rapport og gøres tilgængelig på Unipensions hjemmeside.

1. De to centrale begrundelser for det fremsatte forslag:

A: Klimaet samt hensynet til kommende generationer

En pensionskasse bør medvirke til en tryk og stabil pensionstilværelse for dets medlemmer. Vi ønsker at videregive en verden til vores børn og børnebørn, hvor der er social stabilitet og hvor livsbetingelserne ikke er blevet forringet i vor tid. Klimaforandringer er imidlertid en trussel mod et stabilt samfund. Vi ønsker derfor ikke at medvirke til at finansiere de virksomheder, som bidrager mest direkte til klimaforandringerne.

Den netop indgåede klimaaftale i Paris (Paris-aftalen) er en tydelig tilkendegivelse af, at verdens politikere nu har givet hinanden endegyldigt håndslag på, at samtlige lande i verden, rige som fattige, skal bidrage til at holde den globale opvarmning på maksimalt 2 grader, og gerne så tæt på 1,5 grader som muligt. Også i Danmark har et bredt folketingsflertal vedtaget, at Danmark skal være uafhængig af fossile brændsler inden 2050. Pensionskasserne bør støtte op om disse mål ved at flytte investeringer væk fra fossil energi.

B: Ønsket om stabile økonomiske afkast

En pensionskasse bør sikre gode, sikre og stabile afkast til sine medlemmer. Det indebærer bl.a. omhyggelig vurdering og afvejning af de risici, der er forbundet med pensionskassens investeringer. I den nuværende situation er det vores vurdering:

- At Unipension over de sidste par år har haft særdeles store tab på investeringer i både kul-, olie- og gasselskaber set i forhold til værditilvæksten i Unipensions øvrige investeringer. Disse tab kunne til dels være undgået, hvis man i tide havde efterlevet medlemmernes ønske og beslutning om at reducere investeringer i fossil energi.

- At investeringer i udvinding af kul er etisk problematiske, og særdeles risikable og uden udsigt til gevinst, fordi den globale udvikling lægger væsentlige strukturelle bånd på den fortsatte udvinding og afbrænding af kul. Under hensyntagen til at minimere eventuelle økonomiske tab bør dis-

se investeringer derfor afvikles snarest muligt og allersenest inden udgangen af 2018.

- At investeringer i højrisikable olie-/gasprojekter (defineret som forekomster med udvindingsomkostninger større end 75-95 USD/tønde) er investeringer, som bør nedbringes og afvikles snarest belejligt. Mindst 1/3 af de kendte olieforekomster skal forblive i jorden, hvis den globale temperaturstigning skal holdes under 2 grader, og det er disse mindre rentable olieforekomster, som er i umiddelbar risiko for at blive værdiløse. Det er derfor vigtigt for PJDs medlemmer, at vi får afhændet investeringerne snarest muligt. De højrisikable udvindingsprojekter omfatter fx udvinding fra tjæresand, dybhavsboringer og udvinding i Arktis. Det er projekter, hvor der samtidig knytter sig høje miljørisici til udvindingen.

2. Den accelererende klimakrise tilsiger handling:

Global opvarmning truer vores civilisation, og udvinding og afbrænding af fossile brændstoffer er den væsentligste årsag til denne opvarmning. Truslen fra den globale opvarmning tilsiger derfor, at verden har behov for en markant og hastig omstilling fra fossil energi til vedvarende CO2-neutrale teknologier til at producere energi, væsentligst sol-, vind- og vandkraft.

Det Internationale Energi Agentur har konkluderet at 2/3 af verdens fossile reserver ikke kan afbrændes, hvis vi skal holde os under 2 graders global temperaturstigning. Det betyder, at disse "ikke-brændbare fossile reserver" vil miste deres værdi. Opgjort på de forskellige brændsler skal mindst 80% kul, mindst 50% gas og mindst 33% af olien forblive i jorden. Carbon Tracker Initiative har beregnet, at verdenssamfundets målsætning om max 2 graders temperaturstigning kun kan nås, hvis olieselskaberne ikke fortsætter med at investere i en lang række urentable projekter med produktionspriser over 75-95 USD/tønde.

3. Udfasningen af fossil energi, og omstillingen til grøn energi vil accelerere:

Med Paris-aftalen har verdenssamfundet nu indgået en bindende global klimaafteale, som hastigt vil accelerere udviklingen mod flere og mere klimavenlige teknologier. I takt med at de accelererende klimaforandringer medfører stigende tab af menneskeliv og ødelæggelse af infrastruktur i stor skala, da vil udnyttelse af fossile brændsler i stigende grad blive pålagt restriktioner og afgifter, samt blive mål for aktivisme og modstand fra civilsamfundet som man allerede ser i dag i, fx i forbindelse med tjæresand i Canada. En række lande og regioner har sat ambitiøse målsætninger for deres reduktion af drivhusgasser. I et stigende antal byer, regioner og lande er brug af fossile brændsler nu desuden pålagt afgifter, eller indgår i en eller anden form for CO2-kvotestystem

som medfører en pris på CO2-udledning. Eksempelvis er der nu, trods fraværet af en global pris på udledning af CO2, godt 35 lande, herunder Europa og Kina, svarende til godt 40 % af klodens befolkning, som allerede indgår, eller snart vil indgå i et CO2-kvotestystem med en pris på CO2 [5].

Eftersom kul har det største CO2-indhold pr. energienhed, så vil kulafbrænding rammes ekstra hårdt af CO2-afgifter. Den respekterede og uafhængige engelske tænketank Carbon Tracker Initiative har kraftigt understreget, at markedsværdien for kul går ned. Ikke som en del af en konjunktuel udvikling, men af markedsstrukturelle grunde. Værdifaldet er derfor permanent og ikke reversibelt, påpeger tænketanken. Kulbranchen har således i løbet af de sidste 3-4 år tabt over halvdelen af dens værdi, mens det gennemsnitlige markedsindeks er gået markant op. I selve kul-sektoren er der altså kun én udvikling: nedad. Kulpriser går ned, afkast går ned og aktiekurserne går ned.

Udviklingen vil altså uafvendeligt – også globalt – gå mod billigere og mere klimavenlige vedvarende energikilder som sol og vind. En række lande giver desuden endnu støtte til vedvarende energi for at fremme udbredelsen af klimavenlige energiproduktion. Men vedvarende energi er allerede i dag økonomisk konkurrencedygtig med fossile brændsler til visse formål, eksempelvis for sol i Texas [6], vind i Marokko [7] og sol og vind i Chile [8] til strømproduktion. Også i Danmark har Energistyrelsen meldt klart ud, at landmøllebaseret strøm allerede i dag er den billigste energikilde [9]. Den tyske bankgigant Deutsche Bank, fortæller ligeledes at prisen på solceller er faldet med 60 procent i løbet af de seneste år, og at den vil falde yderligere 40 procent frem til slutningen af 2017 [10]. Det viser sig også i den europæiske omlægning af energiforsyningen, hvor der eksempelvis i 2014 blev installeret 11.791 megawatt vind, mens der blev lukket mere kul- og gaskraft, end der blev åbnet [11]. Og i takt med at de klimavenlige teknologier bliver billigere, mens fossile brændsler pålægges yderligere afgifter, så stiger det forretningsmæssige potentiale for, og dermed udbredelsen af vedvarende energi.

4. Opfattelsen af en øget risiko for en "carbon boble" og "stranded Assets" breder sig i hele verden:

Når analyser fra anerkendte institutioner som Det Internationale Energi Agentur og FNs klimapanel konkluderer at verden maksimalt kan afbrænde 1/3 af verdens kendte fossile reserver, og at 2/3 af verdens fossile reserver dermed ikke kan afbrændes, så er der en "carbon boble" og dermed vil en meget væsentlig del af disse "ikke-brændbare fossile resourcer" miste deres værdi. Når de fossile brændsler fremover bliver pålagt gradvist større forureningsafgifter, så bli-

ver de gradvist mindre profitable, hvorfor investeringer i både kul, gas og olie i stigende grad vil være usikre. Denne analyse støttedes allerede af tidligere klima- og energiminister Martin Lidegaard tilbage i 2013 [12], og FNs Chefklimaforhandler Christiana Figueres har også deklareret at "stranded assets" allerede nu er et faktum som fossil-branchen må forholde sig til [13]. Senest har også Bank of Englands governor, Mark Carney, i september 2015 advaret om at: "investors face potentially huge risks from assets of literally unburnable fossil fuels" [14]. James Rutherford, investeringsansvarlig i Hermes (som arbejder med investment management for bl.a. Unipension), udtalte for nylig: "If you are a coal miner, you're just not a business we would invest in today, because it's not a good business. The business model is being completely marginalized - I don't see the investment case" [15].

En række af de største virksomheder indenfor den fossile industri, eksempelvis Exxon Mobil har indtil videre hårdnakket benægtet eksistensen af "stranded assets", og Exxon har i April 2014 meldt offentligt ud, at deres olie og gas reserver ikke er i risiko for at blive "stranded", fordi de anser det for usandsynligt at verden går imod en "low carbon path" [16]. At fossil-sektoren generelt ignorerer denne risiko understreges således af, at der globalt anvendes ca. 4.400 milliarder kroner på efterforskning efter flere fossile brændsler [17]. Aktionærer i Exxon Mobil, som eksempelvis PJD, bidrager således i øjeblikket fortsat til at understøtte efterforskning og udvinning af flere fossile reserver som, hvis de udnyttes, vil medføre temperaturstigninger på 3, 4 eller måske 5 grader. Det kortsigtede motiv for sådan efterforskning er at stabilisere aktiekursen (selskabets værdi er bla. bestemt af størrelsen af dets reserver af fossile brændsler), men på længere sigt vil denne logik enten føre til betydelige tab (disse reservers værdi annulleres da brændslerne ikke kan udnyttes) eller klimaændringer i et omfang der vil betyde menneskelige omkostninger på et globalt niveau vi kun vanskeligt kan fatte. Ansvarlige aktionærer må, med andre ord, trække sig fra selskaber der således hovedløst gambler med vore penge og vor fælles fremtid for kortsigtet vinding.

5. Som det mest klimaskadelige brændsel, så er efterspørgslen efter kul på retur:

At særligt investeringer i kulindustrien er risikable understreges i en rapport "The window for thermal coal investment is closing" udgivet af den amerikanske storbank Goldman Sachs [18]. Rapporten slår fast at æraen med kul som en central komponent i verdens energiforsyning hastigt nærmer sig sin afslutning. En række faktorer peger på at kulforbruget vil reduceres kraftigt i den kommende årrække, og det afspejles allerede nu i kraftigt reducerede investeringer i kulindustrien. Også det anerkendte analysefirma Wood

Mackenzie vurderer, at med de nuværende kulpriser er 65% af den nuværende produktion urentabel [19]. Selv i Kina, som er verdens største kulforbrugende land, har man i 2014 set en nedgang i kulforbruget [20]. Kina har tillige officielt erklæret at stoppe for tilladelse af nye kulminer indtil år 2019, og man er i gang med at lukke tusindvis af kulminer [21].

6. Et stigende antal långivere og investorer trækker sig ud af CO2-tunge industrier:

Af både klimamæssige og økonomiske årsager har en række statslige institutioner som Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Verdensbanken kraftigt reduceret investering og långivning til særligt kul-industrien. Men også antallet af private investorer som trækker investeringer ud af fossile virksomheder stiger hastigt. Listen af private investorer der har besluttet at trække sig ud af kul eller andre fossile investeringer tæller således bla. det norske pensionselskab Storebrand (Juli 2013) [22], den hollandske storbank Rabobank (Juli 2013), det Australiske pensionselskab LGS (September 2014), den statsligt kontrollerede Svenske AP Fond 2 (Oktober 2014) [23], det norske pensionselskab KLP (December 2014) [24], den nordiske storbank Nordea (Januar 2015) [25], Danmarks største pensionselskab PFA (Januar 2015), pensionselskabet PKA (Januar 2015) [26], Oslo Kommune (Marts 2015) [27], Church of England (April 2015) [28], storbankerne Citigroup, Credit Agricole og Bank of America (oktober 2015) [29], Københavns Kommune (Januar 2016) [30], den Californiske pensionskasse Calstrs (Februar 2016) [31].

Mest bemærkelsesværdigt har Norges Oliefond (Februar 2015) af økonomiske årsager frasolgt en række kulselskaber samt selskaber aktive i olieudvinding fra tjæresand [32]. Når verdens største fond frasælger kul og tjæresand af økonomiske årsager, tager vi det som et klart vidnesbyrd om, at investorer nu vurderer at risikoen for "stranded assets" er helt reel. I september 2014 frasolgte Rockefeller Foundation en række aktiver i fossil energi, og også en af verdens mest succesfulde investorer, Warren Buffet har frasolgt alle sine aktier (4 mia dollars) i verdens største olieselskab Exxon Mobile [33]. Et stigende antal investorer har desuden taget beslutning om eksplicit at indrette deres investeringer efter 2-graders målsætningen, således Britiske Environment Agency pension fund (Oktober 2015) [34] og den australske Commonwealth Bank (November 2015) [35]. At et stigende antal investorer nu søger udenom fossile investorer er ydermere tydeliggjort ved at også kendte indeksleverandører som MSCI og FTSE nu leverer produkter som danner baggrund for fossilfri investeringer.

7. Udviklingen presser virksomheder til at reducere højrisikable investeringer og justere forretningen mod en grøn omstilling:

Nogle vil argumentere, at de eksisterende energiproducenter, herunder fossilselskaberne, kunne blive nøglen til omstillingen til vedvarende energi. Dette synspunkt har indtil nu fundet meget ringe faktisk støtte i de historiske kendsgerninger, og på trods af den stigende anerkendelse af truslen fra global opvarmning og klimaforandringer, så har ingen af de store virksomheder indenfor kul-, gas- og olie helt frivilligt ønsket at lade sig transformere fra fossilt baserede virksomheder til energiselskaber, som leverer CO₂-neutral energi. I stedet fortsætter de fleste med at investere i ny efterforskning og udvinding af kul, olie og gas – hvilket, som nævnt, skyldes en kortsigtet interesse i at holde aktiekursen oppe.

De første tegn på en ny udvikling spores dog nu langsomt, og for nyligt valgte de tyske energiproducenter EON og RWE at adskille deres virksomheder i 2 dele, hhv. en virksomhed baseret på traditionel kernekraft og fossil energi, og et selskab baseret primært på vedvarende energi, således for at tilpasse sig fremtidens energimarked [36, 37]. Og selv det store olie- og gas-selskab Shell, som tilbage i maj 2014 meldte offentligt ud at "Shells fossile reserver ender ikke som Stranded Assets" [38], har for nyligt meldt ud – sammen med BP – at man nu vil se nærmere på, om virksomhedernes investeringer faktisk kan betale sig, når verdenssamfundet skal sikre at temperaturen maksimalt kan tåle 2°C graders opvarmning. Shell har dog indtil for ganske nylig valgt at fortsætte den højrisikable efterforskning efter nye olieklæder i Arktis [39], og det er endnu uklart om Shell vil genoptage efterforskningen i Arktis.

8. Frasalg er en sikring mod tab:

Det har fra forskellige sider været fremført – også fra Unipension – at et frasalg af aktiver i verdens 200 største kul-, olie-, og gasselskaber dels vil medføre et lavere afkast, og dels være ulovligt hvis det kan godtgøres at det reducerer pensionsafkastet. Vi deler slet ikke denne opfattelse. Når mængden af de fossile reserver er flerfold større end den mængde som ansvarligt kan udvindes og afbrændes, så er der en overhængende risiko for en CO₂-boble, som truer med at gøre investeringer i kul, olie og gas værdiløse. Vi ser derfor frasalg som en helt central måde at mindske risiko og undgå værditab på. En række finansanalytikere deler samme opfattelse. Finansbureauet Bloomberg og andre har for nyligt meldt ud, at olieinvesteringer måske er mere risikable end de fleste investorer er klar over [40, 41], og Bank of England har meldt ud, at eftersom størstedelen af de fossile brændsler må blive i jorden, så bør alle fossilselskaber deklare overfor deres investorer hvordan deres forretningsmodel bliver påvirket [42, 43]. For nyligt syntes

også olieselskabet BP at anerkende at stranded assets er en reel risiko [44].

At investeringer i fossil energi i stigende omfang er forbundet med risiko er blevet klart efter det seneste kraftige olieprisfald, og de afledte fald i aktiekursen for hele fossilbranchen. En række uafhængige analyser har således vist, at en fossilfri-aktieportefølje har givet et langt bedre afkast end en fossilholdig aktieportefølje [45, 46]. Dagbladet Børsen kunne allerede for et år siden fortælle, at den lave oliepris over få måneder kostede investorer mere end 2.290 milliarder kroner på grund af olie- og gas-selskabernes aktiekurstab [47]. En analyse fra WWF Verdensnaturfredningsfonden har tidligere vist, at Unipensions investeringer iblandt 15 højrisiko olie- og gasselskaber var faldet med 20% af deres kursværdi over en 4 måneders periode fra september 2014 – januar 2015 [48], et tab som dog i det sidste års tid utvivlsomt er vokset yderligere.

Også aktiekursen for danske AP Møller Mærsk er faldet med omkring 50% i takt med olieprisens fald, og de lave oliepriser vil helt grundlæggende sætte spørgsmålstejn ved lønsomheden af AP Møller Mærskes planlagte investeringer efter nye olie- og gaskilder [49, 50], ligesom et stort antal kul, olie og gas-selskaber allerede er gået konkurs [51, 52].

At olieprisen nu er historisk lav skyldes primært at udbuddet overstiger efterspørgslen, fordi OPEC-landene har besluttet ikke at reducere i deres olieproduktion. Dette har sandsynligvis sin baggrund i den analyse, som både internationale [53] og danske [54] energi-analytikere har bragt for dagen: Saudi-Arabien har nu erkendt carbon-boblen, risikoen for stigende politisk indgriben overfor brugen af fossile brændsler, og kraftigt stigende konkurrence fra billigere vedvarende energi, og man sælger derfor nu billigt ud af olien før tidspunktet indtræffer, hvor de ikke kan sælge olien mere.

Fremtidsudsigterne er altså ganske usikre for oliebranchen, hvilket Danske Banks chefstrategs udsagn om olieindustrien bevidner: "Det er en industri, der ligger og venter på, at der ikke er brug for den længere. Fremtidens indtjening ligger i de grønne teknologier" [55]. Også en oliehistoriker udtrykker det meget klart: "Oliebranchen står foran en strukturel nedgang" [56], og selv Det Internationale Energiagentur har været ude og advare mod investeringer i fossil energi [57].

At investeringer i fossil energi for alvor er forbundet med høj risiko er altså blevet åbenlys. Tiden hvor investeringer i fossil energi var en sikker investering med gode afkast er ovre. Og de mange udmeldinger om en branche under pres er i stigende grad ved at overbevise investorer om, at tiden er kommet

til at flytte pengene væk fra risikable investeringer i kul, olie og gas og over til mindre risikable energiprojekter, som ikke ødelægger planetens klima.

9. Business as usual er ikke en farbar vej og sætter PJD i et dårligt lys:

Ifølge en WWF-rapport fra 2014 indebar Unipensions investeringer i de største olie- og gasselskaber en potentiel CO₂-udledning på 241 ton pr. medlem, hvilket er langt over gennemsnittet for de øvrige store danske pensionselskaber på 42 ton.

Når Unipension fortsat har hele 1,13 mia. DKK investeret i aktier blandt 44 af verdens største kul, olie og gasselskaber, så gør vi (pensionsmedlemmerne) os også ansvarlige i at fremme anvendelsen af fossil energi, og dermed til forøgelsen af den globale opvarmning.

Det her fremsatte forslag omhandler konkret frasalg af 19 kulselskaber med en samlet aktieværdi på omtrent 210 mio. DKK, svarende til cirka 0,5% af Unipensions samlede aktieinvesteringer på 41,5 mia. DKK eller cirka 0,2 % af Unipension samlede formue på 115 mia. DKK. Hvad angår olie/gasselskaber, så berører forslaget investeringer i 25 olie/gasselskaber med en samlet aktieinvestering på omtrent 925 mio. DKK, svarende til cirka 0,8 % af Unipensions samlede formue.

Med disse endnu ganske store investeringer i fossil energi, så udsætter PJD sig ikke alene for en stor økonomisk risiko. Det bibringer også pensionskassen et dårligt renommé, og i takt med at den øvrige danske pensionsbranche i stigende grad flytter investeringer væk fra risikable fossil-investeringer, så vil PJDs rygte forværres [58]. Juridiske eksperter vurderer desuden, at investeringschefer risikerer retslige følger, hvis de ikke i passende grad tager højde for de store risici der er knyttet til klimaforandringer [59].

At fortsætte status quo står i stor kontrast med den globale klimaafteale i Paris og med Danmarks officielle målsætning om at blive uafhængig af fossile brændsler i 2050. Disse målsætninger er helt afhængige af, at vores fælles investeringer understøtter den grønne omstilling. I tråd hermed har FN's generaldirektør Ban Ki-Moon klart opfordret pensionselskaber til at reducere investeringer i fossile brændsler og øge de grønne investeringer.

Derfor mener vi, at fastholdelse af investeringer i kul-, olie- og gas-virksomheder udgør en stor og unødigt risiko for vores pensionsudbetaling, ligesom det er uforeneligt med et ønske om at vores pensionsopsparing skal sikre en tryk fremtid for os og for vores medmennesker, børn og børnebørn. Vi

opfordrer derfor PJDs bestyrelse til at revurdere investeringspolitikken, så vi medlemmer kan se vores børn og børnebørn i øjnene og sige, at vi ikke aktivt med vores pensionspenge bidrog til fremtidige klimakatastrofer.

Forslag, henstillinger eller anmodninger med tilsvarende hensigt fremsættes eller behandles i foråret 2016 også på generalforsamlingen i følgende pensionskasser: Pensionskassen for Magistre & Psykologer (MP Pension), Arkitekternes Pensionskasse (AP), Juristernes og Økonomernes Pensionskasse (JØP), Danske Civil- og Akademiingeniørers Pensionskasse (DIP), Ingeniørsammenslutningens Pensionskasse (ISP), Lægernes Pensionskasse (LPK) og i AP Pension.

(fortsættes næste side)

10. Liste over PJDs investeringer i verdens 100 største børsnoterede kulselskaber og 100 største børsnoterede olie/gas-selskaber:

Nr.	Selskabets navn	Aktiekursværdi	Kul eller Olie/Gas	Nr.Selskabets navn	Aktiekursværdi	Kul eller Olie/Gas	
1	AP MOELLER-MAERSK A/S-B	239.453.000	Olie/Gas	24	RIO TINTO PLC	9.910.002	Kul
2	AP MOELLER-MAERSK A/S-A	146.082.500	Olie/Gas	25	BHP BILLITON PLC	9.869.178	Kul
3	OCCIDENTAL PETROLEUM CORP	65.765.679	Olie/Gas	26	AMES RIVER GROUP HOLDINGS L	8.592.104	Kul
4	BP PLC	54.592.628	Olie/Gas	27	RWE AG	8.288.796	Kul
5	LUKOIL Oil Company PJSC (ADR) GB	53.952.523	Olie/Gas	28	PDC ENERGY INC	7.426.976	Olie/Gas
6	TOTAL SA	47.594.800	Olie/Gas	29	CESC LTD	6.670.178	Kul
7	EXXON MOBIL CORP	40.958.858	Olie/Gas	30	Vale SA Pref A (ADR)	6.609.993	Kul
8	ENI SPA	40.958.858	Olie/Gas	31	SINOPEC KANTONS HOLDINGS	6.350.178	Olie/Gas
9	ROYAL DUTCH SHELL PLC-B SHS	37.984.881	Olie/Gas	32	ARCELORMITTAL	6.292.183	Kul
10	MITSUBISHI CORP	35.833.130	Kul	33	ROYAL DUTCH SHELL PLC-A SHS	5.863.894	Olie/gas
11	CHEVRON CORP	34.536.096	Olie/Gas	34	NOBLE CORP PLC	5.728.316	Olie/Gas
12	BASF SE	31.739.673	Olie/Gas	35	MARUBENI CORP	5.069.140	Kul
13	CANADIAN NATURAL RESOURCES	28.237.131	Olie/Gas	36	ANGLO AMERICAN PLC	4.823.309	Kul
14	MITSUMI & CO LTD	24.583.249	Kul	37	STATOIL ASA	4.772.072	Olie/gas
15	ITOCHU CORP	22.613.213	Kul	38	ALLETE INC	3.767.780	Kul
16	MARATHON PETROLEUM CORP	22.266.342	Olie/gas	39	GLENORE PLC	2.941.396	Kul
17	BHP BILLITON LIMITED	20.607.016	Kul	40	ANGLO AMERICAN PLC	2.477.874	Kul
18	Vale SA (ADR)	15.922.856	Kul	41	IDEMITSU KOSAN CO LTD	1.693.330	Kul
19	BHP Billiton Plc (ZA)	15.808.542	Olie/Gas	42	SANTOS LTD	1.252.087	Olie/gas
20	AGL RESOURCES INC	13.120.172	Kul	43	SUNCOR ENERGY INC	353.207	Olie/Gas
21	REPSOL SA	11.283.910	Olie/Gas	44	WPX ENERGY INC	267.235	Olie/Gas
22	JX HOLDINGS INC	11.283.910	Olie/Gas				
23	INPEX CORP	10.954.096	Olie/Gas		TOTALT	1.133.705.771	

Kilde: Unipension, Januar 2016

Referencer

[1] Fossil Free Indexes: The Carbon Underground 2015
<http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>

[2] Carbon Tracker: Carbon supply cost curves: Evaluating financial risk of oil capital expenditures
<http://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/09/CTI-Oil-Report-Oil-May-2014-13-05.pdf>

[3] IIGCC: Investor Expectations: Oil and Gas Company Strategy. Supporting investor engagement on carbon asset risk.
http://www.iigcc.org/files/publication-files/2014_Investor_Expectations_Oil_and_Gas_Company_Strategy.pdf

[4] As Exxon Faces Investigation, Investors Renew Pressure for Stronger Climate Stance
<http://insideclimatenews.org/news/12012016/exxon-mobil-under-investigation-climate-change-science-shareholder-resolutions-investors>

[5] Here's How Countries All Over the World Are Making Polluters Pay
<http://www.motherjones.com/environment/2015/02/cap-and-trade-countries>

[6] World's Cheapest Solar Power Lands In Austin, Texas – Under 4¢/kWh! (Sort Of)
<http://cleantechnica.com/2015/07/02/worlds-cheapest-solar-power-lands-in-austin-texas-under-4%C2%A2kwh-sort-of/>

[7] New Low For Wind Energy Costs: Morocco Tender Averages \$US30/MWh
<http://cleantechnica.com/2016/01/18/new-low-for-wind-energy-costs-morocco-tender-averages-us30mwh/>

[8] Green Energy Boom Helps Chile Contain Surging Power Prices
<http://www.bloomberg.com/news/articles/2016-01-28/green-energy-boom-helps-chile-contain-surging-power-prices>

- [9] Analyse: Vindmøller på land producerer Danmarks billigste strøm - alt inklusive
<http://ing.dk/artikel/analyse-vindmoeller-paa-land-producerer-danmarks-billigste-stroem-alt-inklusive-172015>
- [10] Why solar costs will fall another 40% in just two years
<http://reneweconomy.com.au/2015/why-solar-costs-will-fall-another-40-in-just-two-years-21235>
- [11] Europæisk vind slog gas og kul i 2014
<http://energiwatch.dk/secure/Energinyt/Renewables/article7434767.ece>
- [12]. Lidegaard: Pas på, at investeringerne ikke går tabt
<http://www.information.dk/476934>
- [13]. UN climate chief: Carbon bubble is now a reality
<http://www.rtcc.org/2015/01/20/un-climate-chief-carbon-bubble-is-now-a-reality/>
- [14]. Mark Carney warns investors face 'huge' climate change losses
<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/622de3da-66e6-11e5-97d0-1456a776a4f5.html#axzz3vyzTt5W9>
- [15] HERMES Investment Management: "Turning down the heat – our approach to managing carbon risk in investment portfolios. December 2015.
<https://www.hermes-investment.com/wp-content/uploads/2015/12/Hermes-Corporate-Turning-Down-the-Heat-011215.pdf>
- [16] Exxon Mobil dismisses climate change risks to future growth
<http://www.rtcc.org/2014/04/01/exxon-mobil-dismisses-climate-change-risks-to-future-growth/>
- [17]. Carbon Tracker: Investors challenge fossil fuel companies.
<http://www.carbontracker.org/news/investors-challenge-fossil-fuel-companies/>
- [18] Goldman Sachs rapport "The window for thermal coal investment is closing".
http://thinkprogress.org/wp-content/uploads/2013/08/GS_Rocks__Ores_-_Thermal_Coal_July_2013.pdf
- [19] Coal Mining's Financial Failures: Two Thirds of World's Production Now Unprofitable
<http://www.desmogblog.com/2015/12/21/coal-s-financial-fail-two-thirds-world-s-production-now-unprofitable>
- [20] China 2014 coal output seen down 2.5 pct, first drop in a decade.
<http://www.reuters.com/article/2015/01/29/china-economy-output-coal-idUSL4N0UZ3P020150129>
- [21] China shutting another 4,300 coal mines
<http://www.mining.com/china-shutting-another-4300-coal-mines/>
- [22] Storebrand reduces carbon exposure in investments – 19 companies excluded
<http://www.storebrand.no/site/stb.nsf/Pages/newsdesk.html#/news/storebrand-reduces-carbon-exposure-in-investments-19-companies-excluded-62954>
- [23] Second AP Fund to divest holdings in a number of fossil-fuel based energy companies
<http://www.ap2.se/en/Financial-information/Press-releases/2014/second-ap-fund-to-divest-holdings-in-a-number-/>
- [24] KLP boosts investment in renewables and reduces in coal
<http://english.klp.no/about-klp/klp-boosts-investment-in-renewables-and-reduces-in-coal-1.28994>
- [25] Nordea sætter kulindustrien på den sorte liste
<http://www.information.dk/522943>
- [26] Finansfolk advarer mod investeringer i kul og olie
<http://politiken.dk/oekonomi/ressourceoekonomi/ECE2510561/finansfolk-advarer-mod-investeringer-i-kul-og-olie/>
- [27] Oslo legger kull på hylla
<http://www.nrk.no/ostlandssendingen/oslo-sier-nei-til-kullkraft-1.12233809>
- [28] Church of England ends investments in heavily polluting fossil fuels
<http://www.theguardian.com/environment/2015/apr/30/church-of-england-ends-investments-in-heavily-polluting-fossil-fuels>
- [29] Citigroup, Citing Climate Change, Will Reduce Coal Financing
<http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-10-05/citigroup-citing-climate-change-will-reduce-financing-for-coal>

[30] København sælger sine fossile aktier
<http://www.information.dk/559827>

[31] California Teachers Pension to Divest U.S. Thermal Coal Assets
<http://www.bloomberg.com/news/articles/2016-02-04/california-teachers-pension-to-divest-u-s-thermal-coal-assets>

[32] World's biggest sovereign wealth fund dumps dozens of coal companies
<http://www.theguardian.com/environment/2015/feb/05/worlds-biggest-sovereign-wealth-fund-dumps-dozens-of-coal-companies>

[33] Warren Buffett sælger samtlige ExxonMobil-aktier
http://energiwatch.dk/Energinyt/Olie___Gas/article7460507.ece

[34] UK Environment Agency divests in landmark move to help meet 2C limit
<http://www.theguardian.com/environment/2015/oct/19/uk-environment-agency-divests-landmark-move-help-meet-2c-limit>

[35] Commonwealth bank to reveal 2 degree globalwarming plans
<http://www.afr.com/business/mining/commonwealth-bank-to-reveal-2-degree-global-warming-plans-20151104-gkqtm1>

[36] German energy giant E.ON splits into renewable & fossil fuel companies
<http://rt.com/business/210291-germany-eon-split-company/>

[37] E.ON completes split of fossil fuel and renewable operations
<http://www.theguardian.com/environment/2016/jan/04/eon-completes-split-of-fossil-fuel-and-renewable-operations>

[38] Shell dismisses Carbon Bubble concept as 'alarmist'
<http://www.rtcc.org/2014/05/19/shell-dismisses-carbon-bubble-concept-as-alarmist/>

[39] Shell urges shareholders to accept climate resolution
<http://www.theguardian.com/environment/2015/jan/29/shell-urges-shareholders-to-accept-climate-change-resolution>

[40] Oil Investors May Be Running Off a Cliff They Can't See
<http://www.bloomberg.com/news/2014-12-02/oil-investors-may-be-running-off-a-cliff-they-can-t-see.html>

[41] What Are The Financial Risks Of Climate Change?
<http://www.ibtimes.com/what-are-financial-risks-climate-change-1833160>

[42] Mark Carney: most fossil fuel reserves can't be burned
<http://www.theguardian.com/environment/2014/oct/13/mark-carney-fossil-fuel-reserves-burned-carbon-bubble>

[43] Bank of England warns of huge financial risk from fossil fuel investments
<http://www.theguardian.com/environment/2015/mar/03/bank-of-england-warns-of-financial-risk-from-fossil-fuel-investments>

[44] Oil unlikely to ever be fully exploited because of climate concerns – BP
<http://www.theguardian.com/environment/2015/oct/13/oil-unlikely-to-ever-be-fully-exploited-because-of-climate-concerns-bp>

[45] Thoughts on the 2014 Performance of the FFIUS
<http://fossilfreeindexes.com/2015/01/20/thoughts-2014-performance-ffius/>

[46] Divestment outperforms conventional portfolios for the past 5 years
<https://www.businessspectator.com.au/article/2015/2/16/energy-markets/divestment-outperforms-conventional-portfolios-past-5-years>

[47] Oliefald dræner investorer for 2500 mia kr.
http://investor.borsen.dk/artikel/1/298591/oliefald_draener_investorer_for_2500_mia_kr.html

[48] WWF analyse af Unipensions aktieværditab iblandt 15 højrisiko olie/gas-selskaber i perioden 30.09.2015 – 15.01.2016
<https://bytebucket.org/runevision/ansvarligfremtid/raw/e1c95e1ab5ca54c7f5f082df52f1479e6237c1a4/Source/AnsvarligFremtid/Files/2015-02-14-DanskePensionsopsparinger.pdf?token=421932dbca66eb504327c02f3c8723006b692e64>

(slide 13)

[49] Medie: Olieprisfald rammer Mærsk på investeringer
http://energiwatch.dk/Energinyt/Olie___Gas/article7352147.ece

[50] Maersk-aktien fortsætter ned
http://energiwatch.dk/Energinyt/Olie___Gas/article8439268.ece

[51] Amerikanske olie-konkurser hober sig op
http://energiwatch.dk/Energinyt/Olie___Gas/article8231081.ece

[52] 2015 sætter rekord i konkursramte olieselskaber i USA
http://energiwatch.dk/Energinyt/Olie___Gas/article8330929.ece

[53] Historic moment: Saudi Arabia sees End of Oil Age coming and opens valves on the carbon bubble
<http://www.energypost.eu/historic-moment-saudi-arabia-sees-end-oil-age-coming-opens-valves-carbon-bubble/>

[54] Analyse: Olielande producerer løs, inden alternativ energi tager over
<http://politiken.dk/oekonomi/gloekonomi/ECE2511426/analyse-olielande-producerer-loes-inden-alternativ-energi-tager-over/>

[55] Grønne aktier udkonkurrerer kul og olie
<http://borsen.dk/nyheder/avisen/artikel/11/129349/artikel.html>

[56] Historiker: Nedsikringer vil sprede sig i oliebranchen
<http://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/historiker-nedsikringer-vil-sprede-sig-i-oliebranchen>

[57] Advarsel fra IEA: Pres på sorte energiaktier
<http://borsen.dk/nyheder/avisen/artikel/11/129647/artikel.html>

[58] Axa IM warns that companies linked to fossil fuels risk their reputations
<http://www.theguardian.com/environment/2015/jan/15/axa-warns-companies-linked-fossil-fuel-risk-reputations>

[59] Fund managers who ignore climate risk 'could face legal action'
<http://www.theguardian.com/environment/2016/feb/10/fund-managers-who-ignore-climate-risk-could-face-legal-action>

Bestyrelsens kommentar

PJD har aktier for 106 mio. kr. i de 200 fossile selskaber nævnt på forslagens liste svarende til under 1 pct. af de samlede investeringer. PJD har ingen aktier i selskaber hvis primære forretningsområde er kul. PJD's største beholdning blandt aktierne er A. P. Møller - Mærsk med 40 mio. kr.

Vi deler bekymringen for klimaet, og PJD støtter til fulde den aftale, som blev indgået under COP21, om maksimalt 2° global opvarmning og så tæt på 1,5° som muligt, og vi vil indrette investeringspolitikken derefter.

Vi tror på at tage ansvaret på os og udnytte vores ejerskab til at påvirke både udvindings- og energitunge virksomheder i en mere miljørigtig retning. Vi anser således det at søge indflydelse og ikke blot frasalge for at være den rette vej at gå for at sikre klimaet og for at sikre det bedst mulige afkast til medlemmerne.

Vi vil gerne være så åbne som muligt, og vi vil derfor gerne rapportere om vores aktive ejerskab, herunder COP21 målsætningen.

Vi anbefaler, at forslaget ikke vedtages.

Bestyrelsens uddybende kommentarer

PJD har aktier for 106 mio. kr. i de 200 fossile selskaber nævnt på forslagens liste svarende til under 1 pct. af de samlede investeringer. PJD's største beholdning blandt aktierne er A. P. Møller - Mærsk med 40 mio. kr.

PJD har i dag ingen investeringer i aktier, som er klassificeret som "Coal & Consumable Fuels" i MSCI's sektorklassificering. MSCI er en meget anvendt og anerkendt indekssleverandør. I MSCI's sektorklassificering grupperes de enkelte selskaber i

den sektor/subindustri, der udgør selskabets primære forretningsområde, primært vurderet på baggrund af omsætning, sekundært på baggrund af indtjening.

Vi deler bekymringen for klimaet og pensionskassen støtter til fulde den indgåede globale politiske aftale, som blev indgået i Paris under COP21, om maksimalt 2 graders global opvarmning og så tæt på 1,5 grader som muligt.

For os er handling dog ikke uden videre at sælge aktier i selskaber, vi tror på at tage ansvaret på os og udnytte vores ejerskab til at påvirke både udvindings- og energitunge virksomheder i en mere miljørigtig retning. Vi anser således det at søge indflydelse og ikke blot frasalg for at være den rette vej at gå for at sikre klimaet og for at sikre det bedst mulige afkast til medlemmerne. En sådan tilgang mener vi er i overensstemmelse med en sund og fornuftig investeringspolitik. Vi ønsker således ikke at indrette investeringspolitikken med henblik på udfasning af specifikke energisektorer.

PJD understøtter til fulde den indgående globale politiske aftale (Paris Agreement), har endda medvirket til dens tilblivelse og går i implementeringen af Paris Agreement videre end ønsket af forslagsstillerne, idet andre sektorer også inddrages.

Vores arbejde på området kan deles op i et politisk og et praktisk spor.

Det politiske spor:

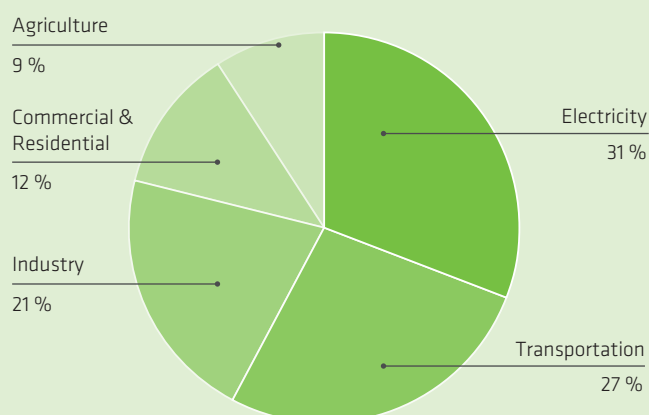
For mest effektivt at kunne påvirke selskaber via dialog, har PJD som aktionær brug for regulering af virksomhedernes adfærd. Via blandt andet vores medlemskab af Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), underskrivelse af Global Investor Statement on Climate Change siden 2010 og henvendelser til G7-landes finansministre før COP21 har vi signaleret, at verdens regeringer skal vedtage reguleringer, som giver aktionærerne stærkere legitimitet til at kræve udvikling i en bestemt retning – i dette tilfælde mod en lavere CO₂-belastning.

Det praktiske spor:

Sideløbende med det politiske spor har administrationen siden pensionskassen indførte Retningslinjer for ansvarlige investeringer i 2009 været i dialog med selskaber uanset branche om klimarelevante problemstillinger, herunder CO₂ udledning. Relevansen af klimadiskussionerne er forskellig i de forskellige sektorer. Hvad angår CO₂-udledning er det energi-, transport- og landbrugssektoren, hvor relevansen er størst. Selvom Paris Agreement om 2-graders målsætningen først blev vedtaget i december 2015, har vi allerede i løbet af de seneste par år under vores dialog med selskaberne efterspurgt forretningsstrategier, der viser, hvordan selskaberne vil kunne håndtere 2-graders målsætningen. Det er ikke alle selskaber, der har været lige hurtige og lige samarbejdsvillige. Derfor er vi glade for, at vi nu har Paris Agreement, der styrker PJD's muligheder i dialogen med selskaberne. Bl.a. har administrationen allerede igangsat fremsættelse af aktionærforslag til generalforsamlinger i mineselskaberne Rio Tinto og Anglo American, hvor vi kræver en forklaring fra sel-

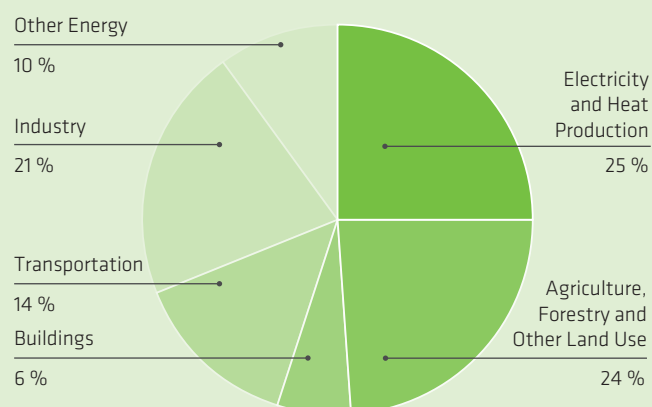
skaberne på, hvordan de påtænker at håndtere klimaforandringsrisici og overholde 2-graders målsætningen.

Nedenstående figurer illustrerer kilderne til CO₂-udledning.

Inventory of U.S. Greenhouse Gas Emissions and Sinks: 1990-2013

<http://www3.epa.gov/climatechange/ghgemissions/sources/industry.html>

IPCC (2014) based on global emissions from 2010.

<http://www3.epa.gov/climatechange/ghgemissions/global.html>

Forslaget lægger op til, at eksklusion af bestemte dele af energisektoren vil gøre, at PJD opfylder 2-graders målsætningen i sin portefølje. Overholdelse af 2-graders målsætningen afhænger i høj grad af alles forbrugsmønstre. Som forbrugere har vi derfor alle et ansvar. Det er ikke kun energisektoren, men lige så meget transport- og landbrugssektoren, der er de største syndere. Derfor vil eksklusion af udvalgte dele af energisektoren ikke løse problemet og vil ikke resultere i, at PJD har opfyldt en 2-graders målsætning.

Der anbefales udfasning af "etisk problematiske og økonomisk risikable investeringer". PJD har ingen retningslinjer for etiske investeringer – PJD har retningslinjer for ansvarlige investeringer. Forskellen ligger i, at etiske retningslinjer bygger

på subjektive kriterier. Etik handler om moral, om hvad der er godt og dårligt, eller med andre ord – hvad vi kan lide eller ikke lide.

Vurderingen af, om en investering er ansvarlig, bygger på objektive kriterier som globalt vedtagne retningslinjer og internationale konventioner, der gælder ens for alle og på tværs af selskaber, sektorer og geografiske områder. Vurderingen af, hvilke selskaber overtræder retningslinjerne afhænger således ikke af, om vi kan lide dem eller ej, men hvorvidt objektive fastsatte kriterier er overholdt.

Der er ikke bevis for en systematisk fejl-værdiansættelse af aktiver relateret til fossile brændsler. Det er en forudsætning inden for alle brancher, at der løbende sker en udvikling, hvor en given forretningsmodel risikerer at blive udkonkurreret. Det kan ske af teknologiske, regulatoriske eller politiske årsager. For en aktiv investor er en sådan udvikling en naturlig del af evalueringen af hver enkelt virksomhed.

PJD's generelle tilgang er, at klimarelaterede udfordringer indgår som en integreret del af et dynamisk risikobillede. Investeringernes sammensætning afspejler dette, og eksponeringen mod fossile brændsler er begrænset på baggrund af de investeringsmæssige betingelser, der er indenfor området.

PJD udarbejder årligt en større rapport om vores arbejde med ansvarlige investeringer, hvor vi forsøger at være så transparente som det praktisk er muligt. I denne rapport vil vores arbejde med hensyn til 2-graders målsætningen indgå. Da vi går i dialog med selskaber for at opnå reelle ændringer, kan en konstruktiv dialog med selskaberne ofte kun foregå i fortrolighed, da de emner, som diskuteres, ofte er følsomme. Vi tilstræber således at offentliggøre så meget som muligt indenfor disse rammer.

Derfor vil vedtagelse af forslaget, som udgangspunkt, ikke gøre os i stand til at offentliggøre mere information eller mere detaljeret information om vores dialoger. Når det er sagt, arbejder vi dog både med selskaberne og vores eksterne leverandører mod en større åbenhed omkring indholdet af dialogerne. Vi har gennem de senere år arbejdet hårdt på at sætte skub i udviklingen, hvilket har resulteret i flere offentligt tilgængelige sager end tidligere. Det arbejde vil vi fortsætte med fremover, blandt andet gennem PJD's aktive medlemskab af foreningen United Nations Principles for Responsible Investments (UN PRI) og Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)

På PJD's hjemmeside offentliggør vi i dag hvordan vi har stemt på generalforsamlinger i de selskaber vi investerer i. Herudover indeholder vores hjemmeside www.pjdpension.dk/ investering en række publikationer og statistik, der løbende opdateres om vores arbejde med ansvarlige investeringer, herunder:

- Retningslinjer for ansvarlige investeringer
- Ansvarlige investeringer - Årlig rapport om vores arbejde med ESG (Environmental, Social and Governance)
- Annual voting and engagement report
- Quarterly engagement statistics
- Quarterly voting statistics
- Fossil Fuel Investment – A report for Unipension, Denmark (Af Martin Skancke)
- Investeringsteknisk analyse af konsekvenserne ved at sælge fossilinvesteringer
- FN's Principper for ansvarlige investeringer (UN PRI)
- Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)

På baggrund af ovenstående anbefaler vi, at forslaget ikke vedtages.

Vedtægten

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
	<p>§ 9. ELEKTRONISK KOMMUNIKATION</p> <p>Stk. 1. Pensionskassen kan anvende elektronisk dokumentudveksling samt elektronisk post i kommunikation mellem pensionskassen og medlemmerne vedrørende alle meddelelser og dokumenter. Dette omfatter indkaldelse af medlemmerne til ordinær og ekstraordinær generalforsamling med bilag, herunder dagsorden, de fuldstændige forslag til vedtægtsændringer, årsrapport, lønpolitik m.v. samt øvrige generelle oplysninger fra pensionskassen til medlemmerne samt valgkort i forbindelse med urafstemning. Pensionskassen kan altid benytte almindelig brevpost som alternativ til elektronisk kommunikation.</p>	<p>Det foreslås, at alle meddelelser og dokumenter til generalforsamling samt urafstemning kan sendes som elektronisk post. Dette omfatter fx indkaldelse med bilag til ordinær og ekstraordinær generalforsamling samt valgkort i forbindelse med urafstemning. Materialet vil som udgangspunkt blive sendt via en digital postkasse eller lignende medie.</p> <p>Materialet vedrørende generalforsamling og urafstemning offentliggøres endvidere på pensionskassens hjemmeside i overensstemmelse med praksis og sendes på anmodning med almindelig brevpost til medlemmet.</p>
	<p>Stk. 2. Oplysning om kravene til de anvendte systemer og om fremgangsmåden ved elektronisk kommunikation kan fås ved henvendelse til pensionskassen.</p>	<p>Medlemmer kan få oplysning om kravene til de anvendte systemer og om fremgangsmåden ved elektronisk kommunikation ved henvendelse til pensionskassen.</p>
	<p>Stk. 3. Materialet omfattet af stk. 1, 2. pkt., offentliggøres desuden på pensionskassens hjemmeside.</p>	<p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 1.</p>
	<p>Stk. 4. Medlemmet kan på anmodning få fremsendt alle meddelelser og dokumenter som brevpost. Hvis et medlem har beskyttet eller hemmelig adresse, som ikke er oplyst til pensionskassen, kan pensionskassen ikke sende alle meddelelser og dokumenter som brevpost.</p>	
<p>§§ 9 – 22</p>	<p>§§ 10 – 23</p>	<p>Da der kommer ny § 9, bliver nuværende §§ 9-22 til nye §§ 10-23.</p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
§ 22. IKRAFTTRÆDELSBESTEMMELSER	§ 23. IKRAFTTRÆDELSBESTEMMELSER	
Denne vedtægt trådte i kraft den 1. januar 1996. Vedtægten blev senest ændret på generalforsamlingen den 28. april 2014 med ikrafttræden fra vedtagelsen.	Denne vedtægt trådte i kraft den 1. januar 1996. Vedtægten blev senest ændret på generalforsamlingen den 4. april 2016 med ikrafttræden fra vedtagelsen.	Ændringerne i vedtægten træder i kraft fra vedtagelsen på generalforsamlingen.

Pensionsregulativ for den fleksible pensionsordning

§ 1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE

[Udgår]

Som konsekvens af de nye optagelsesregler for nye medlemmer, er der ikke længere behov for nuværende § 1, der derfor udgår.

Stk. 1. Kollektive ordninger

Et medlem optages uden afgivelse af helbredsoplysninger - jf. karenstiden i stk. 4 - når optagelsen sker efter en kollektiv overenskomst, aftale eller lignende med pligtige indbetalinger mellem en forhandlingsberettiget organisation, der er nævnt i vedtægten, og en offentlig eller privat arbejdsgiver. For medlemmer optaget efter vedtægternes § 3, stk. 2 (virksomhedsordninger) fastsætter bestyrelsen nærmere regler.

Stk. 2. Øvrige ordninger (individuelle medlemskaber)

Øvrige medlemmer skal afgive helbredsoplysninger efter retningslinjer fastsat af bestyrelsen.

Stk. 3. Aldersgrænser, særlige hensyn

Et medlem, der ved optagelsen har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger, og medlemmer, hvor der er taget særlige hensyn til medlemmets helbredsmæssige og sociale forhold, optages i pensionskassens opsparingsafdeling.

(fortsættes næste side)

Nuværende regler**Forslag til nye regler****Særlige bemærkninger**

Stk. 4. Karenstid, formindskede pensioner

Et medlem optaget efter stk. 1, der dør eller bliver invalid inden 2 år efter optagelsen, stilles som om optagelsen var sket med formindskede pensioner, hvis det godtgøres, at medlemmets død eller invaliditet skyldes en allerede ved optagelsen indtruffet sygdom eller invaliditet. Bestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer herfor.

Afbrydes en pligtig bidragsbetaling inden udløbet af denne 2 års karenstid, indtræder en ny karenstid på 2 år, når bidragsbetalingen genoptages.

Bestyrelsen kan fastsætte regler, hvorefter et medlem optaget efter stk. 1 mod aflevering af tilfredsstillende helbredsoplysninger, kan frigøre sig fra karenstiden. Kan medlemmet ikke aflevere tilfredsstillende helbredsoplysninger, optages medlemmet med formindskede pensioner.

Stk. 5. Opsparingsafdelingen

Et medlem optaget efter stk. 1, der varigt har mistet mindst halvdelen af erhvervsevnen på optagelsestidspunktet, optages i opsparingsafdelingen. Et medlem optaget efter stk. 2, der efter en helbredsbedømmelse ikke kan opnå normale vilkår, optages også i opsparingsafdelingen.

Stk. 6. Genoptagelse af bidragsbetaling

Genoptager et hvilende medlem bidragsbetalingen, finder reglerne om optagelse anvendelse.

Stk. 7. Omfattede medlemmer

Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget før en af bestyrelsen fastsat dato.

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
§ 1A. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE	§ 1. OPTAGELSE OG GENOPTAGELSE	§ 1A bliver til ny § 1.
<p>Stk. 1. Obligatoriske ordninger</p> <p>Et medlem, der optages efter en kollektiv overenskomst, aftale og lignende med pligt til medlemskab af pensionskassen, optages uden afgivelse af helbredsoplysninger og med 6 måneders karens efter stk. 4.</p>	<p>Stk. 1. Obligatoriske ordninger</p> <p>Et medlem, der optages efter en kollektiv overenskomst, aftale og lignende med pligt til medlemskab af pensionskassen, optages uden afgivelse af helbredsoplysninger og med 6 måneders karens efter stk. 4.</p> <p>For medlemmer, optaget før en af bestyrelsen fastsat dato, som på datoen har mere end 6 måneders karens tilbage, afkortes denne karens dog til 6 måneder fra datoen.</p> <p>For medlemmer optaget efter vedtægternes § 3, stk. 2 (virksomhedsordninger) fastsætter bestyrelsen nærmere regler.</p>	<p>Der indføres en overgangsregel for medlemmer optaget før de nye optagelsesregler træder i kraft, men som på den dato endnu ikke har udstået karensen.</p> <p>Obligatoriske medlemmer optaget med 2 års karens, der bliver omfattet af overgangsreglen vil kunne få de nye og lempeligere optagelsesregler.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 2.</p> <p>Den nuværende bemyndigelse til bestyrelsen for medlemmer optaget efter en virksomhedsordning, fortsætter.</p>
<p>Stk. 2. Frivillige ordninger</p> <p>Et medlem, der ved optagelsen i pensionsordningen er i et ansættelsesforhold uden pligt til medlemskab af pensionskassen, hvor pensionsbidraget indbetales af arbejdsgiver, optages uden afgivelse af helbredsoplysninger og med 24 måneders karens efter stk. 4.</p>	<p>Stk. 2. Frivillige ordninger</p> <p>Et medlem, der ved optagelsen i pensionsordningen er i et ansættelsesforhold uden pligt til medlemskab af pensionskassen, hvor pensionsbidraget indbetales af arbejdsgiver, optages uden afgivelse af helbredsoplysninger og med 24 måneders karens efter stk. 4.</p>	<p>Stk. 2-6 er kun relevant for nye medlemmer optaget efter en af bestyrelsen fastsat dato (forventeligt 1. januar 2017) og blev allerede vedtaget på generalforsamlingen i 2015.</p>
<p>Stk. 3. Øvrige ordninger</p> <p>Øvrige medlemmer skal afgive helbredsoplysninger ved optagelsen efter retningslinjer fastsat af bestyrelsen.</p>	<p>Stk. 3. Øvrige ordninger</p> <p>Øvrige medlemmer skal afgive helbredsoplysninger ved optagelsen efter retningslinjer fastsat af bestyrelsen.</p>	

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>Stk. 4. Karens, nedsatte pensioner</p> <p>Pensionsordninger efter stk. 1 og 2 er oprettet med karens. Karens kan blive gjort gældende, hvis en i øvrigt dækningsberettiget skade indtræder på et tidspunkt, hvor der er indbetalt mindre end 6 måneders pensionsbidrag efter oprettelsen af pensionsordningen (for pensionsordninger efter stk. 1) eller mindre end 24 måneders pensionsbidrag efter oprettelsen af pensionsordningen (for pensionsordninger efter stk. 2).</p> <p>Karensen medfører, at medlemmet har nedsatte dækninger ved død eller erhvervsudygtighed, jf. §§ 10-14, hvis tilkendelsen skyldes en før optagelsen indtrådt ulykke eller sygdom. Bestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer for nedsættelsen af dækninger.</p> <p>Bestyrelsen kan fastsætte regler, hvor efter medlemmer optaget efter stk. 1 eller 2 mod afgivelse af helbredsoplysninger kan frigøre sig for karenstiden. Kan medlemmet ikke afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, optages medlemmet med nedsatte pensioner.</p>	<p>Stk. 4. Karens, nedsatte pensioner</p> <p>Pensionsordninger efter stk. 1 og 2 er oprettet med karens. Karens kan blive gjort gældende, hvis en i øvrigt dækningsberettiget skade indtræder på et tidspunkt, hvor der er indbetalt mindre end 6 måneders pensionsbidrag efter oprettelsen af pensionsordningen (for pensionsordninger efter stk. 1) eller mindre end 24 måneders pensionsbidrag efter oprettelsen af pensionsordningen (for pensionsordninger efter stk. 2).</p> <p>Karensen medfører, at medlemmet har nedsatte dækninger ved død eller erhvervsudygtighed, jf. §§ 10-14, hvis tilkendelsen skyldes en før optagelsen indtrådt ulykke eller sygdom. Bestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer for nedsættelsen af dækninger.</p> <p>Bestyrelsen kan fastsætte regler, hvor efter medlemmer optaget efter stk. 1 eller 2 mod afgivelse af helbredsoplysninger kan frigøre sig for karenstiden. Kan medlemmet ikke afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger, optages medlemmet med nedsatte pensioner.</p>	
<p>Stk. 5. Opsparingsafdelingen</p> <p>Følgende medlemmer optages i opsparingsafdelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medlemmer optaget efter stk. 1 eller 2, der har mistet mindst halvdelen af erhversevnen på optagelsestidspunktet. • medlemmer, der ved optagelsen er ansat i fleksjob eller andre stillinger, hvor der med baggrund i helbredsmæssige forhold enten direkte eller indirekte ydes offentlige tilskud, og • medlemmer efter stk. 3, der efter helbredsbedømmelse ikke kan optages på normale vilkår. 	<p>Stk. 5. Opsparingsafdelingen</p> <p>Følgende medlemmer optages i opsparingsafdelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medlemmer optaget efter stk. 1 eller 2, der har mistet mindst halvdelen af erhversevnen på optagelsestidspunktet. • medlemmer, der ved optagelsen er ansat i fleksjob eller andre stillinger, hvor der med baggrund i helbredsmæssige forhold enten direkte eller indirekte ydes offentlige tilskud, og • medlemmer efter stk. 3, der efter helbredsbedømmelse ikke kan optages på normale vilkår. 	

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
Disse medlemmer kan ved afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger på et senere tidspunkt overflyttes til dækning på normale vilkår.	Disse medlemmer kan ved afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger på et senere tidspunkt overflyttes til dækning på normale vilkår.	
Medlemmer, der ved optagelsen har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger, optages også i opsparingsafdelingen.	Medlemmer, der ved optagelsen har nået den i lovgivningen fastsatte aldersgrænse for udbetaling af skattebegünstigede pensionsordninger, optages også i opsparingsafdelingen.	
Hvis pensionskassen først bliver bekendt med forholdene på et senere tidspunkt, kan medlemmet overflyttes til opsparingsafdelingen med tilbagevirkende kraft fra optagelsestidspunktet.	Hvis pensionskassen først bliver bekendt med forholdene på et senere tidspunkt, kan medlemmet overflyttes til opsparingsafdelingen med tilbagevirkende kraft fra optagelsestidspunktet.	
Stk. 6. Genoptagelse af bidragsbetaling Genoptager et hvilende medlem bidragsbetalingen, finder stk. 1-5 tilsvarende anvendelse.	Stk. 6. Genoptagelse af bidragsbetaling Genoptager et hvilende medlem bidragsbetalingen, finder stk. 1-5 tilsvarende anvendelse.	
Stk. 7. Omfattede medlemmer Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget efter en af bestyrelsen fastsat dato.	[Udgår]	Nuværende § 1A, stk. 7 udgår.

§ 5. PENSIONSBRIDRAG

Stk. 1. Bidrag efter overenskomst, aftale eller lignende

Pensionsbidrag, som indbetales i overensstemmelse med kollektiv overenskomst, aftale eller lignende, anvendes til ydelser, som opfylder kravene heri.

Bidragstigninger fra pensionerede medlemmer indbetales til opsparingsafdelingen.

§ 5. PENSIONSBRIDRAG

Stk. 1. Bidrag efter overenskomst, aftale eller lignende

Pensionsbidrag, som indbetales i overensstemmelse med kollektiv overenskomst, aftale eller lignende, anvendes til ydelser, som opfylder kravene heri.

Bidragstigninger for medlemmer, der er pensionerede i henhold til § 9 om alderspension eller har opnået ret til pension efter § 10 om invalidepension, indbetales til opsparingsafdelingen.

Som følge af de præciserede regler for opnåelse af ret til invalidepension (skadestidspunktet) i ny § 10, jf. nedenfor, præciseres det, at bidragstigninger der indbetales efter medlemmet har opnået ret til invalidepension (skadestidspunktet), samt medlemmer der modtager alderspension, indbetales til opsparingsafdelingen.

(fortsættes næste side)

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
Stk. 2. Øvrige bidrag	Stk. 2. Øvrige bidrag	Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 3.
For pensionsbidrag indbetalt efter individuel ansættelsesaftale eller af medlemmet selv, kan bestyrelsen fastsætte nærmere regler.	For pensionsbidrag indbetalt efter individuel ansættelsesaftale eller af medlemmet selv, kan bestyrelsen fastsætte nærmere regler.	Ingen ændring.
Stk. 3. Forfald	Stk. 3. Forfald	Ingen ændring.
Pensionsbidrag forfalder månedsvi bagud. Ved indbetaling efter forfaldstidspunktet kan bestyrelsen fastsætte en morarente.	Pensionsbidrag forfalder månedsvi bagud. Ved indbetaling efter forfaldstidspunktet kan bestyrelsen fastsætte en morarente.	
§ 6. OPHØR AF BIDRAGSBETALING	§ 6. OPHØR AF BIDRAGSBETALING	Det foreslås, at ændre pensionsregulativets § 6, stk. 1, således at kravet om, at der er dækning for risiko og administration mv. i medlemmets egen opsparing, bortfalder.
Stk. 1. Bidragsfri dækning	Stk. 1. Bidragsfri dækning	Præcisering af, at der ikke kan gives bidragsfri dækning samtidig med udbetaling af pension.
Ophører eller nedsættes pensionsbidraget, uden at medlemmet er berettiget til dækning ved invaliditet eller bidragsfritagelse, har medlemmet mulighed for at overgå til bidragsfri dækning.	Ophører eller nedsættes pensionsbidraget, uden at medlemmet er gået på pension (delpension undtaget), er berettiget til dækning ved invaliditet eller bidragsfritagelse, har medlemmet mulighed for at overgå til bidragsfri dækning.	Der er tale om en præcisering af bestemmelsen.
Bidragsfri dækning forudsætter, at medlemmet har været bidragsbetalende uafbrudt i 6 måneder inden. Herved vil medlemmets pension være på det hidtidige niveau i indtil 12 måneder, dog kun så længe der er dækning for risiko og administration, mv. i medlemmets egen opsparing.	Bidragsfri dækning forudsætter, at medlemmet har været bidragsbetalende uafbrudt i 6 måneder inden pensionsbidraget ophører eller nedsættes. Medlemmets pension vil være på det hidtidige niveau i indtil 12 måneder, dog længst til udgangen af den måned, hvor medlemmet fylder 67 år.	Tidspunktet, hvortil der senest kan opnås bidragsfri dækning, præciseres (hvis dækningen og ret til bidragsfritagelse bortfalder før 67. år, bortfalder bidragsfri dækning også).
Fristen på 12 måneder kan forlænges efter regler fastsat af bestyrelsen. Medlemmet kan også vælge at forkorte fristen eller vælge at overgå til hvilende medlemskab inden udløbet af den bidragsfri dækningsperiode. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler for bidragsfri dækning.	Fristen på 12 måneder kan forlænges efter regler fastsat af bestyrelsen, dog kun så længe der er dækning for risiko og administration mv. i medlemmets egen opsparing. Medlemmet kan også vælge at forkorte fristen eller vælge at overgå til hvilende medlemskab inden udløbet af den bidragsfri dækningspe-	Der er tale om en konsekvensrettelse af ovennævnte forslag, hvorefter det præciseres, at kravet om, at opsparingen skal dække for risiko og administration ved forlængelse af bidragsfri dækning ud over de første 12 måneder, fastholdes.
	<i>(fortsættes næste side)</i>	<i>(fortsættes næste side)</i>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
	riode. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler for bidragsfri dækning.	Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 4.
<p>§ 7. BIDRAGSFREDITAGELSE</p> <p>Stk. 1. Bidragsfritagelse ved invalidepension</p> <p>Et medlem, der tilkendes invalidepension efter § 10, er berettiget til bidragsfritagelse. Hvis medlemmet tilkendes halv invalidepension, er der ret til halv bidragsfritagelse. Bortfalder retten til invalidepension bortfalder samtidig retten til bidragsfritagelse.</p>	<p>[Udgår]</p>	<p>Nuværende § 7 udgår og erstattes af nuværende § 7A med ændringer, der bliver ny § 7.</p> <p>Se bemærkningerne til nuværende § 7A nedenfor.</p>
<p>Stk. 2. Midlertidig bidragsfritagelse</p> <p>Et medlem er berettiget til midlertidig bidragsfritagelse efter regler fastsat af bestyrelsen, såfremt erhvervsevnen er nedsat med mindst 2/3 eller tilstrækkeligt til, at medlemmet ikke kan bestride sit hidtidige erhverv, og nedsættelsen har varet i mindst 3 måneder uafbrudt.</p>		
<p>Stk. 3. Dækning</p> <p>Så længe bidragsfritagelse er i kraft, er medlemmet pensionsdækket, som om pensionsbidrag fortsat blev indbetalt.</p>		
<p>Stk. 4. Omfattede medlemmer</p> <p>Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget før en af bestyrelsen fastsat dato.</p>		
<p>§ 7A. BIDRAGSFREDITAGELSE</p> <p>Stk. 1. Bidragsfritagelse ved invalidepension</p> <p>Et medlem, der tilkendes invalidepension efter § 10A, er berettiget til bidragsfritagelse. Hvis medlemmet tilkendes halv invalidepension, er der ret til halv</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>§ 7. BIDRAGSFREDITAGELSE</p> <p>Stk. 1. Bidragsfritagelse ved invalidepension</p> <p>Et medlem, der tilkendes invalidepension efter § 10, er berettiget til bidragsfritagelse. Hvis medlemmet tilkendes halv invalidepension, er der ret til halv</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>Nuværende § 7A bliver til ny § 7 og gældende for alle medlemmer.</p> <p>Nedenfor gennemgås ændringerne i forhold til nuværende § 7 der er gældende for nuværende medlemmer.</p> <p>Stk. 1 er uændret i forhold til nuværende § 7, stk. 1.</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
bidragsfritagelse. Bortfalder retten til invalidepension bortfalder samtidig retten til bidragsfritagelse.	bidragsfritagelse. Bortfalder retten til invalidepension bortfalder samtidig retten til bidragsfritagelse.	Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 3.
<p>Stk. 2. Midlertidig bidragsfritagelse</p> <p>Et medlem er berettiget til midlertidig bidragsfritagelse, når erhvervsevnen er nedsat til halvdelen eller mindre af fuld erhvervsevne, men medlemmet ikke er berettiget til invalidepension efter § 10A, fordi der ikke er en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder.</p> <p>Der ydes hel eller delvis bidragsfritagelse efter regler fastsat af bestyrelsen, når erhvervsevnen nedsættelsen har været uafbrudt i 3 måneder. Bidragsfritagelsen sker med virkning fra tidspunktet for erhvervsevnetabets indtræden, dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.</p>	<p>Stk. 2. Midlertidig bidragsfritagelse</p> <p>Et medlem er berettiget til midlertidig bidragsfritagelse, når erhvervsevnen er nedsat til halvdelen eller mindre af fuld erhvervsevne, men medlemmet ikke er berettiget til invalidepension efter § 10, fordi der ikke er en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder.</p> <p>Der ydes hel eller delvis bidragsfritagelse efter regler fastsat af bestyrelsen, når erhvervsevnen nedsættelsen har været uafbrudt i 3 måneder. Bidragsfritagelsen sker med virkning fra tidspunktet for erhvervsevnetabets indtræden, dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.</p>	<p>Mulighederne for tilkendelse af midlertidig bidragsfritagelse ændres.</p> <p>Ændringerne betyder, at medlemmer kan tilkendes midlertidig bidragsfritagelse i 3-12 måneder, hvis medlemmets erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, men der ikke er en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 3.</p>
<p>Stk. 3. Dækning</p> <p>Så længe bidragsfritagelse er i kraft, er medlemmet pensionsdækket, som om pensionsbidrag fortsat blev indbetalt.</p>	<p>Stk. 3. Dækning</p> <p>Så længe bidragsfritagelse er i kraft, er medlemmet pensionsdækket, som om pensionsbidrag fortsat blev indbetalt.</p>	<p>Stk. 3 er uændret i forhold til nuværende § 7, stk. 3.</p>
<p>Stk. 4. Omfattede medlemmer</p> <p>Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget efter en af bestyrelsen fastsat dato.</p>	<p>[Udgår]</p>	<p>Stk. 4 udgår som konsekvens af, at den nye bestemmelse er gældende for alle medlemmer.</p>
<p>§ 10. INVALIDEPENSION</p>	<p>[Udgår]</p>	<p>Nuværende § 10 udgår og erstattes af nuværende § 10A med ændringer, der bliver ny § 10.</p>
<p>Stk. 1. Retten til invalidepension</p> <p>Nedsættes medlemmets erhvervsevne varigt med mindst 2/3 inden det fyldte 67. år, har medlemmet ret til invalidepension. Retten indtræder den 1. i måneden efter, at den varige erhvervsevne nedsættelse er konstateret, dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.</p>		<p>Se bemærkningerne til nuværende § 10A nedenfor.</p>

(fortsættes næste side)

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>Nedsættes medlemmets erhvervsevne varigt med mindst halvdelen og op til 2/3 inden det fyldte 60. år, har medlemmet i stedet ret til halv invalidepension. Ansøgning skal være sket inden det fyldte 60. år.</p>		
<p>Retten til invalidepension henholdsvis halv invalidepension ophører ved det fyldte 67. år, eller når medlemmets erhvervsevne ikke mere skønnes nedsat med mindst 2/3 henholdsvis halvdelen af den fulde erhvervsevne.</p>		
<p>Retten til invalidepension opnås ikke efter det tidspunkt, hvor medlemmet er overgået til alderspension.</p>		
<p>Medlemmet er pligtig til at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen.</p>		
<p>Stk. 2. Modregning</p>		
<p>Der modregnes i den udbetalte invalidepension, således at invalidepensionen nedsættes med 50 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 50.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p>		
<p>Ved udbetaling af halv invalidepension modregnes der således, at invalidepensionen nedsættes med 25 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 100.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p>		
<p>Der modregnes i indtægt som medlemmet oppebærer for arbejde, herunder lønindkomst, indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarer, offentligt løntilskud til stillinger, hvor der med baggrund i helbredsmæssige forhold ydes tilskud (fx fleksjob) og anden arbejdsindtægt.</p>		
<p>Der modregnes for al arbejdsindtægt, både indtægt der oppebæres i og uden (<i>fortsættes næste side</i>)</p>		

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>for medlemmets hidtidige fag/erhverv.</p> <p>Der modregnes ikke for kapitalindkomst, sociale ydelser, private pensioner eller andre beløb, der ikke er arbejdsindtægt.</p> <p>Medlemmet har pligt til på forespørgsel at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen.</p> <p>Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p>		
<p>Stk. 3. Bedømmelse af erhvervsevne</p> <p>Foringelsen af erhvervsevnen bedømmes efter retningslinjer fastsat af pensionskassens bestyrelse. I vurderingen indgår helbredsforholdene og medlemmets indtjeningsevne set i relation til det for tilsvarende medlemmer normale. I bedømmelsen indgår udtalelser fra de af bestyrelsen indhentede lægeerklæringer. Pensionskassen betaler omkostningerne hertil.</p>		
<p>Stk. 4. Midlertidig invalidepension</p> <p>Midlertidig invalidepension kan tilkendes i tilfælde, hvor erhvervsevnen på tilkendelsestidspunktet er nedsat med mindst 2/3 - eller for halv invalidepension halvdelen - af den fulde erhvervsevne, når det er uvist, om tilstanden vil være varig. Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p>		
<p>Stk. 5. Valg af invalidepension</p> <p>Et medlem optages med ret til invalidepension efter regler fastsat af bestyrelsen. Valg af invalidepension sker efter regler fastsat af bestyrelsen.</p>		

(fortsættes næste side)

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
Stk. 6. Overgangsregel		
<p>For medlemmer optaget før 1. januar 2010 skal erhvervsevnenedsættelsen i stk. 1 være indtruffet inden det fyldte 60. år og opnås kun ved nedsat erhvervsevne med mindst 2/3. Retten til invalidepension ophører endvidere ved det fyldte 65. år. Medlemmet kan dog vælge at gøre brug af valgmulighederne i stk. 5.</p>		
Stk. 7. Erhvervsudygtighedsforsikring (dyrlæger i klinisk praksis)		
<p>Dyrlæger, der er ansatte eller selvstændigt praktiserende indenfor klinisk praksis, har ret til en tidsbegrænset ydelse, såfremt erhvervsevnen som praktiserende dyrlæge (klinisk praksis) er nedsat med 2/3 eller derover (faginvaliditet).</p>		
<p>Er erhvervsevnen som praktiserende dyrlæge nedsat med mere end 1/2, men mindre end 2/3, kan bestyrelsen fastsætte en ydelse på 50% af ydelsen efter 1. punktum.</p>		
<p>Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p>		
§ 10A. INVALIDEPENSION	§ 10. INVALIDEPENSION	<p>Nuværende § 10A bliver til ny § 10 og gældende for alle medlemmer.</p>
Stk. 1. Retten til invalidepension	Stk. 1. Retten til invalidepension	<p>Nedenfor gennemgås ændringerne i forhold til nuværende § 10 der er gældende for nuværende medlemmer.</p>
<p>Et medlem har ret til invalidepension, hvis medlemmets erhvervsevne efter optagelsen i pensionskassen og inden folkepensionsalderen på grund af ulykke eller sygdom nedsættes midlertidigt, længerevarende eller varigt med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne.</p>	<p>Et medlem har ret til invalidepension, hvis medlemmets erhvervsevne efter optagelsen i pensionskassen og inden folkepensionsalderen på grund af ulykke eller sygdom nedsættes midlertidigt, længerevarende eller varigt med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne.</p>	<p>Udløb af hel invalidepension ændres til folkepensionsalderen. Se dog overgangsregel i stk. 7.</p>
<i>(fortsættes næste side)</i>	<i>(fortsættes næste side)</i>	<p>Der kan udbetales midlertidig, længerevarende eller varig invalidepension.</p>
		<i>(fortsættes næste side)</i>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
Et medlem har ret til halv invalidepension, hvis medlemmets erhvervsevne efter optagelsen i pensionskassen og inden fem år før folkepensionsalderen på grund af ulykke eller sygdom nedsættes midlertidigt, længerevarende eller varigt med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.	Et medlem har ret til halv invalidepension, hvis medlemmets erhvervsevne efter optagelsen i pensionskassen og inden fem år før folkepensionsalderen på grund af ulykke eller sygdom nedsættes midlertidigt, længerevarende eller varigt med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.	Tilkendelse af halv invalidepension skal være sket inden 5 år før folkepensionsalderen. Se dog overgangsreglen i stk. 7.
Midlertidig invalidepension tilkendes i tilfælde, hvor det er uvist, om tilstanden vil være længerevarende/varig. Der skal dog være en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder.	Midlertidig invalidepension tilkendes i tilfælde, hvor det er uvist, om tilstanden vil være længerevarende/varig. Der skal dog være en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder.	Kravet om at midlertidig invalidepension kan tilkendes, når det er uvist om tilstanden vil være længerevarende/varig og at der skal være en formodning om, at erhvervsevnen vil være nedsat i minimum 12 måneder, svarer til Bilag D til selve pensionsregulativet.
Retten til invalidepension ophører, hvis medlemmet overgår til alderspension.	Retten til invalidepension ophører, hvis medlemmet overgår til alderspension.	
Ansøgning skal indgives inden tidspunktet for dækningens ophør og inden det tidspunkt, hvor medlemmet afgår ved døden.	Ansøgning skal indgives inden tidspunktet for dækningens ophør og inden det tidspunkt, hvor medlemmet afgår ved døden.	Det præciseres, at ansøgning om invalidepension er en personlig rettighed, der bortfalder ved dødsfald.
Retten til invalidepension indtræder den 1. i måneden efter, at erhvervsevnenedsættelsen er indtrådt (skadestidspunktet). Udbetaling sker dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.	Retten til invalidepension indtræder den 1. i måneden efter, at erhvervsevnenedsættelsen er indtrådt (skadestidspunktet). Udbetaling sker dog tidligst ved ophør af løn/erhvervsindtægt.	Det indskrives i pensionsregulativet, at retten til invalidepension indtræder på skadestidspunktet, som er det tidspunkt, hvor erhvervsevnenedsættelsen er indtrådt.
Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.	Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.	Bestyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler. De af bestyrelsen fastsatte regler fremgår af Bilag D.
		Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 3.

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
Stk. 2. Bedømmelse af erhvervsevnen	Stk. 2. Bedømmelse af erhvervsevnen	
Ved bedømmelsen af erhvervsevnen er medlemmets fagspecifikke erhvervsevne afgørende, det vil sige erhvervsevnen i det erhverv eller fag, som medlemmet er uddannet inden for og/eller hidtil har været beskæftiget inden for.	Ved bedømmelsen af erhvervsevnen er medlemmets fagspecifikke erhvervsevne afgørende, det vil sige erhvervsevnen i det erhverv eller fag, som medlemmet er uddannet inden for og/eller hidtil har været beskæftiget inden for.	Det præciseres i selve pensionsregulativet, at pensionskassen har faginvaliditet. Dvs. at erhvervsevnen skal bedømmes inden for eget erhverv og ikke i ethvert erhverv.
Nedsættelse af erhvervsevnen bedømmes ud fra en ren medicinsk vurdering af medlemmets evne til at bestride et passende arbejde inden for sit erhverv eller fag ud fra helbredsmæssige kriterier.	Nedsættelse af erhvervsevnen bedømmes ud fra en ren medicinsk vurdering af medlemmets evne til at bestride et passende arbejde inden for sit erhverv eller fag ud fra helbredsmæssige kriterier.	Det præciseres i selve pensionsregulativet, at bedømmelsen af erhvervsevnen sker ud fra en ren medicinsk vurdering og vurderes ud fra objektive helbredsmæssige kriterier.
Nedsættelsen af erhvervsevnen vurderes af pensionskassen ud fra objektive helbredsmæssige kriterier.	Nedsættelsen af erhvervsevnen vurderes af pensionskassen ud fra objektive helbredsmæssige kriterier.	
Pensionskassen kan til enhver tid kræve dokumentation for, at medlemmet opfylder betingelserne for udbetaling og kan forlange de oplysninger, som pensionskassen anser for nødvendige for bedømmelsen heraf. Pensionskassen indhenter lægeerklæringer og andre erklæringer, der skønnes nødvendige til bedømmelsen, og betaler omkostninger hertil. Andre oplysninger, der kan belyse erhvervsevnen, indgår også i bedømmelsen.	Pensionskassen kan til enhver tid kræve dokumentation for, at medlemmet opfylder betingelserne for udbetaling og kan forlange de oplysninger, som pensionskassen anser for nødvendige for bedømmelsen heraf. Pensionskassen indhenter lægeerklæringer og andre erklæringer, der skønnes nødvendige til bedømmelsen, og betaler omkostninger hertil. Andre oplysninger, der kan belyse erhvervsevnen, indgår også i bedømmelsen.	Pensionskassens mulighed for at kunne kræve dokumentation og oplysninger, svarer til § 2, stk. 1.
Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.	Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.	Bestyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler. De af bestyrelsen fastsatte regler fremgår af Bilag D.
		Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 3

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>Stk. 3. Modregning</p> <p>Der modregnes i den udbetalte invalidepension, således at invalidepensionen nedsættes med 50 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 50.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p> <p>Ved udbetaling af halv invalidepension modregnes der således, at invalidepensionen nedsættes med 25 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 100.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p> <p>Der modregnes i indtægt som medlemmet oppebærer for arbejde, herunder lønindkomst, indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarer, offentligt løntilskud til stillinger, hvor der med baggrund i helbredsmæssige forhold ydes tilskud (fx fleksjob) og anden arbejdsindtægt.</p> <p>Der modregnes for al arbejdsindtægt, både indtægt der oppebæres i og uden for medlemmets hidtidige fag/erhverv.</p> <p>Der modregnes ikke for kapitalindkomst, sociale ydelser, private pensioner eller andre beløb, der ikke er arbejdsindtægt.</p> <p>Medlemmet har pligt til på forespørgsel at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen.</p>	<p>Stk. 3. Modregning</p> <p>Der modregnes i den udbetalte invalidepension, således at invalidepensionen nedsættes med 50 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 50.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p> <p>Ved udbetaling af halv invalidepension modregnes der således, at invalidepensionen nedsættes med 25 øre for hver krone, medlemmet oppebærer i indtægt, der overstiger 100.000 kr. årligt (indeksreguleret).</p> <p>Der modregnes i indtægt som medlemmet oppebærer for arbejde, herunder lønindkomst, indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarer, offentligt løntilskud til stillinger, hvor der med baggrund i helbredsmæssige forhold ydes tilskud (fx fleksjob) og anden arbejdsindtægt.</p> <p>Der modregnes for al arbejdsindtægt, både indtægt der oppebæres i og uden for medlemmets hidtidige fag/erhverv.</p> <p>Der modregnes ikke for kapitalindkomst, sociale ydelser, private pensioner eller andre beløb, der ikke er arbejdsindtægt.</p> <p>Medlemmet har pligt til på forespørgsel at oplyse sine indtægtsforhold til pensionskassen.</p>	<p>Ingen ændringer.</p>
<p>Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p> <p>Stk. 4. Revurdering af erhvervsevnetabet</p> <p>Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at forudsætningerne for udbetaling af invalidepension ikke længere er til stede, ophører udbetalingen. Medlemmet har pligt til at give pensionskassen</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p> <p>Stk. 4. Revurdering af erhvervsevnetabet</p> <p>Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at forudsætningerne for udbetaling af invalidepension ikke længere er til stede, ophører udbetalingen. Med</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>Det præciseres, at pensionskassen har mulighed for at kunne foretage en revurdering af erhvervsevnetabet med jævne mellemrum.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, for</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>besked, hvis der sker bedring i helbredsforholdene.</p> <p>Pensionskassen foretager med jævne mellemrum en revurdering af, om betingelserne for udbetaling af invalidepension fortsat er opfyldt.</p>	<p>lemmet har pligt til at give pensionskassen besked, hvis der sker bedring i helbredsforholdene.</p> <p>Pensionskassen foretager med jævne mellemrum en revurdering af, om betingelserne for udbetaling af invalidepension fortsat er opfyldt.</p>	slag 3.
Stk. 5. Ophør	Stk. 5. Ophør	<p>Bestemmelsen om ophør svarer til regel i nuværende § 10, stk. 1, men udløbsalderen ændres fra 67 år til folkepensionsalderen. Se dog overgangsreglen i stk. 7.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 3.</p>
<p>Udbetaling af invalidepension ophører ved folkepensionsalderen eller ved medlemmets død forinden.</p> <p>Udbetaling af invalidepension ophører tillige, hvis medlemmet overgår til alderspension.</p>	<p>Udbetaling af invalidepension ophører ved folkepensionsalderen eller ved medlemmets død forinden.</p> <p>Udbetaling af invalidepension ophører tillige, hvis medlemmet overgår til alderspension.</p>	
Stk. 6. Basisdækning og til- og fravalg	Stk. 6. Basisdækning og til- og fravalg	Ingen ændringer.
<p>Medlemmer optages med ret til invalidepension efter regler fastsat af bestyrelsen. Der kan være mulighed for til- og fravalg efter regler fastsat af bestyrelsen.</p>	<p>Medlemmer optages med ret til invalidepension efter regler fastsat af bestyrelsen. Der kan være mulighed for til- og fravalg efter regler fastsat af bestyrelsen</p>	
Stk. 7. Omfattede medlemmer	[Udgår]	Stk. 7 udgår som konsekvens af, at reglerne nu er gældende for alle medlemmer.
<p>Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget efter en af bestyrelsen fastsat dato.</p>	<p>Stk. 7. Erhvervsudygtighedsforsikring (dyrlæger i klinisk praksis)</p> <p>Dyrlæger, der er ansatte eller selvstændigt praktiserende indenfor klinisk praksis, har ret til en tidsbegrænset ydelse, såfremt erhvervsevnen som praktiserende dyrlæge (klinisk praksis) er nedsat med 2/3 eller derover (faginvaliditet).</p> <p>Er erhvervsevnen som praktiserende dyrlæge nedsat med mere end 1/2, men <i>(fortsættes næste side)</i></p>	Den nuværende regel for erhvervsudygtighedsforsikring er fortsat gældende.

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
	<p>mindre end 2/3, kan bestyrelsen fastsætte en ydelse på 50 % af ydelsen efter 1. punktum.</p> <p>Bestyrelsen fastsætter nærmere regler herom.</p>	
	<p>Stk. 8. Overgangsregel</p> <p>For medlemmer optaget før 1. januar 2010 skal erhvervsevnedssættelsen i stk. 1 være indtruffet inden 5 år før folkepensionsalderen og opnås kun ved nedsat erhvervsevne med mindst 2/3. Retten til invalidepension ophører endvidere ved folkepensionsalderen. Medlemmet kan dog vælge at gøre brug af valgmulighederne i stk. 6.</p> <p>For medlemmer der var fyldt 60 år på den af bestyrelsen fastsatte dato og/eller var tilkendt invalidepension og ikke senere er blevet reaktiveret, skal erhvervsevnetabet fortsat være indtruffet inden 60 år og retten til invalidepension ophører ved 65 år.</p>	<p>Den nuværende overgangsregel for medlemmer optaget før 1. januar 2010 er fortsat gældende, idet aldersgrænserne dog ændres for medlemmer under 60 år der ikke er tilkendt invalidepension, således at erhvervsevnetabet skal være indtruffet "5 år før folkepensionsalderen" i stedet for 60 år og at retten til invalidepension ophører ved folkepensionsalderen, i stedet for ved 65 år.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 3.</p>
	<p>Stk. 9. Overgangsordning for ophør af invalidepension</p> <p>Medlemmer der er fyldt 60 år, og/eller er tilkendt invalidepension efter § 10, på en af bestyrelsen fastsat dato, er omfattet af en overgangsordning.</p> <p>Overgangsordningen betyder, at retten til hel invalidepension, jf. stk. 1, ophører ved 67 år og retten til halv invalidepension, jf. stk. 1, ophører ved 60 år.</p> <p>Overgangsordningen betyder også, at udbetaling af invalidepension, jf. stk. 5, ophører ved 67 år.</p>	<p>Overgangsordningen betyder, at medlemmer der er fyldt 60 år, samt aktuelle invalidepensionister, ikke bliver omfattet af de nye aldersgrænser.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordens pkt. 4, forslag 3.</p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>§ 12. BØRNEPENSION</p> <p>Stk. 1. Retten til børnepension</p> <p>Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension, har medlemmets børn, herunder adoptivbørn, ret til pension indtil deres fyldte 24. år. Denne ret tilkommer også stedbørn under forsørgelse. Børn født, adopteret eller optaget til forsørgelse efter et medlems pensionering opnår alene ret til pension ved medlemmets død.</p> <p>Der udbetales dobbelt børnepension i tilfælde af begge forældres død.</p> <p>Stk. 2. Valg af børnepension</p> <p>Et medlem optages med ret til børnepension ved medlemmets død eller invaliditet. Valg af børnepension sker efter regler fastsat af bestyrelsen.</p> <p>Stk. 3. Omfattede medlemmer</p> <p>Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget før en af bestyrelsen fastsat dato.</p>	<p>[Udgår]</p>	<p>Nuværende § 12 udgår og erstattes af nuværende § 12A, der bliver ny § 12.</p>
<p>§ 12A. BØRNEPENSION</p> <p>Stk. 1. Retten til børnepension</p> <p>Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension efter § 10A, har medlemmets børn, herunder adoptivbørn, ret til børnepension indtil deres fyldte 24. år. Når medlemmet opnår ret til halv invalidepension, er der ret til halv børnepension. Denne ret tilkommer også stedbørn under forsørgelse af medlemmet.</p> <p>Børnepension ydes alene til børn, der er født, adopteret eller optaget til forsørgelse før det tidspunkt, hvor medlemmet afgår ved døden eller bliver be-</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>§ 12. BØRNEPENSION</p> <p>Stk. 1. Retten til børnepension</p> <p>Når et medlem afgår ved døden eller opnår ret til invalidepension efter § 10, har medlemmets børn, herunder adoptivbørn, ret til børnepension indtil deres fyldte 21. år. Når medlemmet opnår ret til halv invalidepension, er der ret til halv børnepension. Denne ret tilkommer også stedbørn under forsørgelse af medlemmet.</p> <p>Børnepension ydes alene til børn, der er født, adopteret eller optaget til forsørgelse før det tidspunkt, hvor medlemmet afgår ved døden eller bliver be-</p> <p><i>(fortsættes næste side)</i></p>	<p>Konsekvensrettelse af at § 10A bliver ny § 10 og gældende for alle medlemmer. Der er så heller ikke behov for en særskilt § 12A. Forskellene i forhold til nuværende § 12 er beskrevet nedenfor.</p> <p>Det præciseres, at når medlemmet opnår ret til halv invalidepension, opnås der samtidig ret til halv børnepension.</p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
<p>rettiget til invalidepension. Børn født, adopteret eller optaget til forsørgelse efter et medlems alders- eller invalidepensionering efter §§ 9 og 10A, opnår alene ret til pension ved medlemmets død.</p>	<p>rettiget til invalidepension. Børn født, adopteret eller optaget til forsørgelse efter et medlems alders- eller invalidepensionering efter §§ 9 og 10, opnår alene ret til pension ved medlemmets død.</p>	
<p>Der udbetales dobbelt børnepension i tilfælde af begge forældres død.</p>	<p>Der udbetales dobbelt børnepension i tilfælde af begge forældres død.</p>	
<p>Stk. 2. Basisdækning og til- og fravalg</p> <p>Et medlem optages med ret til børnepension ved medlemmets død eller invaliditet. Der kan være mulighed for til- og fravalg efter regler fastsat af bestyrelsen.</p>	<p>Stk. 2. Basisdækning og til- og fravalg</p> <p>Et medlem optages med ret til børnepension ved medlemmets død eller invaliditet. Der kan være mulighed for til- og fravalg efter regler fastsat af bestyrelsen.</p>	<p>Sproglig rettelser af bemyndigelsen til bestyrelsen. Bestyrelsen forventer ikke at ændre på de nuværende fastsatte regler.</p> <p>Der henvises i øvrigt til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 3.</p>
<p>Stk. 3. Omfattede medlemmer</p> <p>Denne bestemmelse gælder for medlemmer optaget efter en af bestyrelsen fastsat dato.</p>	<p>[Udgår]</p>	<p>Stk. 3 udgår som konsekvens af, at reglerne nu er gældende for alle medlemmer.</p>
<p>§ 20. IKRAFTTRÆDELSSES- BESTEMMELSER</p>	<p>§ 20. IKRAFTTRÆDELSSES- BESTEMMELSER</p>	
<p>Stk. 1. Ikrafttræden</p> <p>Dette regulativ er vedtaget på generalforsamlingen den 13. april 2015 og gælder fra vedtagelsen, jf. dog stk. 2-4.</p>	<p>Stk. 1. Ikrafttræden</p> <p>Dette regulativ er vedtaget på generalforsamlingen den 4. april 2016 og gælder fra vedtagelsen, jf. dog stk. 2-4.</p>	
<p>Stk. 2. Optagelse og helbredsbetingsede ydelser</p> <p>§§ 1A, 7A, 10A og 12A træder i kraft en af bestyrelsen fastsat dato og gælder for medlemmer, der optages efter denne dato.</p>	<p>Stk. 2. Optagelse og helbredsbetingsede ydelser</p> <p>Ændringerne i §§ 1, 1A, 5, 7, 7A, 10, 10A, 12 og 12A træder i kraft en af bestyrelsen fastsat dato.</p>	<p>Forslagene om nye optagelsesregler og regler for helbredsbetingsede ydelser, træder i kraft en af bestyrelsen fastsat dato. Der henvises til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4, forslag 2-3.</p>

Nuværende regler	Forslag til nye regler	Særlige bemærkninger
	<p>Stk. 3. Bidragsfri dækning</p> <p>Ændringen i § 6 om bidragsfri dækning træder i kraft den 1. januar 2017.</p>	<p>Forslaget om ændring om bidragsfri dækning i § 6 træder i kraft den 1. januar 2017. Der henvises til de generelle bemærkninger til dagsordenens pkt. 4 forslag 4.</p>
<p>Stk. 3. Delpension</p> <p>§ 9, stk. 3 gælder fra 1. januar 2016.</p>		<p>Stk. 3 kan udgå, da den ikke længere er relevant. Ikrafttrædelsesbestemmelsen om delpension fremgår direkte af § 9, stk. 3.</p>
<p>Stk. 4. Modregningsregler</p> <p>§ 10, stk. 2, gælder fra 1. maj 2015.</p>	<p>Stk. 4. Modregningsregler</p> <p>§ 10, stk. 3, gælder fra 1. maj 2015.</p>	<p>Konsekvensrettelse af at § 10A er blevet ny § 10.</p>
<p>Stk. 5. Ændring af regulativ</p> <p>Ved ændring af dette regulativ efter bestemmelserne herom i vedtægternes § 18 og af de udfyldende bestemmelser, som regulativet giver grundlag for, ændres alle pensionsvilkår fra og med ændringsdatoen, bortset fra de i stk. 6 omfattede tilfælde, hvor hidtidige ydelsesrettigheder fortsætter uændret.</p>	<p>Stk. 5. Ændring af regulativ</p> <p>Ved ændring af dette regulativ efter bestemmelserne herom i vedtægternes § 18 og af de udfyldende bestemmelser, som regulativet giver grundlag for, ændres alle pensionsvilkår fra og med ændringsdatoen, bortset fra de i stk. 6 omfattede tilfælde, hvor hidtidige ydelsesrettigheder fortsætter uændret.</p>	<p>Ingen ændring.</p>
<p>Stk. 6. Overgangsbestemmelser</p> <p>Medlemmer, der er optaget inden 1. maj 2004 og som ikke har tilvalgt sig dette regulativs ydelsesrettigheder, er fortsat omfattet af ydelsesbestemmelserne §§ 8-11 i regulativet fastsat af generalforsamlingen den 23. april 2002 med senere ændringer, i stedet for dette regulativs §§ 9-13 (den gamle pensionsordning).</p>	<p>Stk. 6. Overgangsbestemmelser</p> <p>Medlemmer, der er optaget inden 1. maj 2004 og som ikke har tilvalgt sig dette regulativs ydelsesrettigheder, er fortsat omfattet af ydelsesbestemmelserne §§ 8-11 i regulativet fastsat af generalforsamlingen den 23. april 2002 med senere ændringer, i stedet for dette regulativs §§ 9-13 (den gamle pensionsordning).</p>	<p>Ingen ændring.</p>

Dagsorden til generalforsamling 2016

Pensionskassen holder generalforsamling mandag den 4. april 2016 kl. 16.30 på First Hotel Høje Taastrup, Carl Gustavs Gade 1, 2630 Taastrup

De, der melder sig til generalforsamlingen, får tilsendt:

- Årsrapport 2015
- Ansvarlige investeringer 2015
- Uforkortede forslag fra bestyrelse og medlemmer
- Lønpolitik

Du finder alle dokumenter, som er relevante for generalforsamlingen på www.pjdpension.dk/pjdgf2016.

Adm. direktør i Sampension Hasse Jørgensen vil holde et oplæg under overskriften: Sampension, samarbejde og synergi fra kl. 16.30, og den formelle del af generalforsamlingen starter kl. 17.00.

---

1. Valg af dirigent

Bestyrelsen indstiller Jens Bjerregaard Christensen som dirigent.

2. Bestyrelsens beretning

Bestyrelsesformand Erik Bisgaard Madsen aflægger bestyrelsens mundtlige beretning.

3. Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2015

Direktør Jens Munch Holst fremlægger de vigtigste pointer fra Årsrapport 2015.

4. Forslag fra bestyrelsen og medlemmerne

Se forslagene i denne pjece.

Du kan også downloade forslagene på www.pjdpension.dk/pjdgf2016.

5. Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik

Som følge af nye regler skal pensionskassens lønpolitik opdateres.

6. Valg til bestyrelse

I henhold til vedtægten er Erik Bisgaard Madsen og Johannes Elbæk på valg, og bestyrelsen indstiller til genvalg af begge for en tre-årig periode.

Bestyrelsen har i dag følgende sammensætning:

- Erik Bisgaard Madsen, formand, medlemsvalgt 2013-2016
- Johannes Elbæk, næstformand, medlemsvalgt 2013-2016
- Lars Bloch, medlemsvalgt 2015-2018
- Jens Munk Ebbesen, udpeget af Ansatte Dyrslægers Organisation (ADO)
- Henning Otte Hansen, udpeget af JA
- Hans-Henrik Jørgensen, medlemsvalgt 2014-2017
- Søren Kaare-Andersen, uafhængigt regnskabs- og revisionssagkyndigt medlem, medlemsvalgt efter indstilling fra bestyrelsen 2015-2018
- Frank Bøgh Nielsen, medlemsvalgt 2015-2018

7. Valg af revision

Bestyrelsen indstiller til genvalg af Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab som revisor.

8. Sted for næste års generalforsamling

Bestyrelsen foreslår, at næste års generalforsamling bliver afholdt i København.

9. Eventuelt

Efter generalforsamlingen vil bestyrelsen være vært ved en stående buffet.
